ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

(8099) | 1956 оной августын 16, четверг | Сэн 20 мүнгэн

Тэжээл бэлэдхэжэ дүүргэхэ, таряа хуряалгаяа эхилхэ халуун хаһа оробо

Үдэр һүниие мэдэнгүй, үндэр бүтээсэтэйгээр ажаллая!

Эд бараа эндээ элбэгээр гаргадаг болохо

...нютагай промышленностиин, ...оборилгын кооперациин ...приятинууд ажаһуудалай ...б жэжэ хэрэгсэлнүүдые ...дбэрилхэһөө гадна, колхо... болон организацинуудай ...хыда хэрэгтэй юумэнүүдые ...н гаргадаг байна.

...еспубликымнай нютагай ...мышленностиин, олзоборил... кооперациин предприяти...д хубсаһанай щётко ба хү...эй хубсаһанһаа эхилээд, ...озно барилгада хэрэгтэй ...о хюрөөдэхэ оньһото рама ...тэр элдэб хэрэгсэлнүүдые ...эн гаргаха гүйсэд арга бо...жотой. Жэл ерэхэ бүри тэдэ ...приятинууд шэнэ шэнэ зэр ...сэгүүдээр элбэгээр хангаг...аг боложо байна. Гэбэшье, ...здынгөө арга боломжонуу... хүсэдөөр хэрэглэжэ шада...гүй дээрэһээ, хэдэн олон ...эй элдэб хэрэгсэлнүүдые ...оо область болон республи...уудһаа асарнабди. Пром...бинат болон олзоборилгын ...ельнүүдэй продукциингаа ...ортиментые олошоруулдаг... дээрэһээ аяар Украинаһаа ...эр аса, Москваһаа шэрэ, ...агай биирэ гэхэ мэтые ...алдаа наймаанда асарха ...р гарана. Эдэ бүгэдые ню... дээрээ үйлэдбэрилхэ дүүрэн ...тай байгаабди.

КПСС-эй XX съездын шиид...эринүүд соо онсо тэмдэглэг...эн үйлэдбэридэхи арга ...омжонуудай нэгэн юуб ...дэ, нютагай түүхэй эдүүдэй ...лиг болоно. Промкомбина...д, олзоборилгын артельнүүд ...озно ажахыда хэрэглэтдэ... тэргэ, шарга, хомут тоног, ...иисэ гэхэ мэтые элбэгээр ...эжэ гаргахын орондо өөд... юумэ хэнэгүй.

Прибайкальска аймагай «Ле...ими» гэжэ олзоборилгын ар...ь Байгал шадарай айма...дай колхозуудые тэргэ, шар...р болон элдэб модон амһар...р гүйсэд хангахаһаа байха ...эн ондоо зүйлэй эд бараа ...гаха аргатай юм. Мүнөө тус ...тельдэ электростанци, ашаа... 5 автомашина, модо хю...эдэг хоёр рама, элдэб тү...эй 15 түхеэрэлгэ хүдэлнэ. ...баян техникын муугаар ...глагдадаг, хүтэлбэрилэгшэ...нь эдэбхи үүсхэлгүйгөөр хү...мэрилдэг дээрэһээ артелиин ...одукци үйлэдбэрилхэ гүрэнэй түсэб квартал бүхэндэ дүүргэг...дэнэгүй.

Тэрэшэлэн Улан-Удын промкомбинадууд, олзоборилгын артельнүүд томо предприятинуудай үйлэдбэриһөө хаядаһанда гараһан материал хэрэглэжэ шаданагүй. Мяха-консервын комбинадта үхэрэй эбэр, хилгаа һан хэдышье гарадаг. Тэрэниие асараад шатар, дам, шагта, һам, хубсаһанай болон гуталай щеткоиуудые хэхэдэ болохо байна. Гансал тэдэ хэрэгсэлнүүдэй үйлэдбэрилхэ технологиие шудалан эмхидхэхэ хэрэгтэй. Хэнэйшье мэдэһээр, городуудай, мүн аймагуудай центрнүүдэй ажалшад һүхын эшэ, үргэбшэ, хүрзэ, хамуур гэхэ мэтые дуратай сагтаа магазинһаа худалдан абаха аргагүй байдаг. Энэ ушар нютагай промышленностиин министерствын ба Бурмонпромсоведэй правлениин хүтэлбэрилэгшэдэй хүн зоной ямар эд хэрэгсэлээр дуталдажа байһаниие шэнжэлэн харадаггүйе гэршэлнэ.

Предприяти бүхэнэй доторой арга боломжые дүүрэнээр хэрэглэжэ, ажалшадые үргэн хэрэглэлэй эд бараагаар элбэгээр хангахын тулада гансахан продукциин ассортиментые олошоруулха бэшэ, харин эмхидхэлэй хэдэн шухала асуудал шиидхэхэ хэрэгтэй. Ажалай бүтээсые саашадань дээшэлүүлхэ асуудал предприяти бүхэнэй хүтэлбэрилэгшэдэй шухала зорилгонуудай нэгэн болоно.

Ажалшадта хэрэгтэй олон зүйлэй эд бараа һайн шанартайгаар үйлэдбэрилдэг болохын тулада хүдэлмэришэдэй шадабари мэргэжэлые дээшэлүүлхэ ябадалда онсо анхарал хандуулха хэрэгтэй. Тиин предприятинуудай техническэ соведэй хүдэлмэриие эрид һайжаруулха, үйлэдбэридөө ажалай түрүү дүй дүршэл ба шэнэ технологи үргэнөөр хэрэглэхэ уялгатайбди. Мүнөө зургаадахи табанжэлэй түрүүшын жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, абаһан уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэхэ гээшэ республикымнай нютагай, кооперативна промышленностиин предприятинуудай коллективүүдэй нэрэ хүндын хэрэг мүн.

Нүхэд Н. С. Хрущев, А. И. Кириченко Донбассүа ерэбэ

...ЛИНО, августын 13. (ТАСС). ...С-эй ЦК-гэй Нэгэдэхи секретарь ... Н. С. Хрущев, Украинын КП-... ЦК-гэй нэгэдэхи секретарь ... Кириченко мүнөөдэр Сталино...то ерэбэ.

...эд Н. С. Хрущев А. И. Кири... хоёр Сталино городтохи ...а-Глубокая» шахтын барилга...ожо хараа. Тэдэнэр шахтануу... бүхэлэлгэдэ хабсаргагдадаг тү... бетоной хэрэглэгдэжэ байһан...анилсаа. Шахта соо орожо, ...малтагшадтай, бригадирнууд... инженернүүдтэй, барилгын хү...рилэгшэдтэй тэдэнэр хөөрэлдөө, ... барилгын индустриальна ар...етодүүд тухай һонирхоо.

...ань, Н. С. Хрущев А. И. Ки...ко хоёр Макеевка городто ...о, № 13-бис шахтада хүрөөд, ...яционно һаба малталгыень ...а. Орон дотор анха түрүүнээ шэнэ түхеэрэлгэ эндэ хэрэглэгдэнэ. Иимэ түхеэрэлгээр тон хатуу шулуутай газарта шахтын һаба малтажа болохо юм. Тэдэнэр горнобарилгын шэнэ техникын выставкэдэ орожо, Донбасстахи промышленна болон гэр байрын барилгада хэрэглэгдэдэг хабсаргагдадаг түмэр бетоной шэнэ конструкцинуудые болон машинануудые хараа.

Предприятинуудай хүдэлмэришэд болон мэргэжэлтэдтэй, тэрэшэлэн выставкэ дээрэ хөөрэлдөөн болоходо СССР-эй Нүүрһэнэй промышленностиин министр нүхэр А. Н. Задемидко, СССР-эй Нүүрһэнэй промышленностиин предприятинуудые барилгын министр нүхэр Л. Г. Мельников, Украинын КП-гэй Сталинска обкомой секретарь нүхэр И. П. Казанец хабаадалсаа.

(ТАСС).

...рондоо мүрысэһэн хоёр городой 1956 оной түрүүшын хахадта хэһэн ажалай дүнгүүд

(Гол показательнуудайнь талаар)

	...ан-Удэ	Чита
Жэлэй түрүүшын хахадта валовой продукци гаргалгын талаар түсэбэй дүүргэлтэ (процентээр)	...,3	103,8
Ажалай бүтээсые дээшэлүүлгын талаар түсэбэй дүүргэлтэ (процентээр)	...,2	103,9
1956 ондо хэгдэхэ барилга-хабсаралгын хүдэлмэриин түсэбэй ёһоор жэлэй түрүүшын хахадта гаргашалагдаһан мүнгэн зөөри (процентээр)	...5	43,7
Тэрэ тоодо:		
Гэр байра барилгын талаар (процентээр)	...5	46,3
Ашаглалтада үгтэһэн гэр байрын талмай (мянган квадратна метрээр)	...,6	6,8
Асфальт дэбдигдэһэн үйлсэнүүд (мянган квадратна метрээр)	...5,6	40,9
Розничнэ эд бараанай эрьесын түсэб (процентээр)	...6,4	93,7
Гахай шахаха түсэбэй дүүргэлтэ (процентээр)	...2	35
1955/56 оной һуралсалай жэлдэ юрэнхы һургуулинуудтахи һурагшадай успеваемость (процентээр)	...4,5	78,2

ХЭНДЭ ХЭРЭГТЭЙ АЖАЛ ГЭЭШЭБ?

Август һара хахадлажа, арбай таряан эдеэшэжэ, хуряалгаяа хүлеэжэ ядаһан юумэ шэнги харгыгаар ябаһан хүнүүдтэ дохисогооно. Үргэн хабтагар набшаһатай кукурузашье үрмэдэһэ ногоон дээгүүр үндыжэ, бэеэ харуулхые, мартуулхагүйе оролдоно хэбэртэй. Хээрэ хүдөөгэй ногоон хагдарха тээшээ дүтэлжэ, зүһөө бага зэргэ хубилган татаад, үшөөл нэгэ бага хүлеэгээд үзэхэм гэһэншүүгээр «ташаагаа туланхай» байна ха.

Эдэ үдэрнүүдтэ Прибайкальска аймагай колхозуудаар үбһэ, таряа хуряахада угаа таатай байгаа. Хура бороогүй сэлмэг үдэрнүүд, һэбшээтэйхэн һаруул һүнинүүд ажал хэхэдэ, машина, комбайнуудые ябуулхада бахатай даа. Теэд хуряалгын иимэ таатай зохид сагые хэр һайнаар хэрэглэжэ байгаа хаб гэжэ мэдэхын тула тус аймагай томохон колхозуудай нэгэн болохо Сталинай нэрэмжэтэ колхозой ажал хэрэгые нэгэ бага харуулая.

Уржадэр үдэ багта Сэлэнгэ мүрэниие гаталжа, Сталинай нэрэмжэтэ колхозой центр Кома тосхондо хүрэжэ ерэбэбди. Колхозой контородо хон жэн, бухгалтери соонь гансахан хүн шоото торшогонуулжа һууба. Тэрэмнай бухгалтериин хүдэлмэрилэгшэ Виктор Васильевич Колмаков байба.

Артелиин ажал хэрэг тушаа хөөрэлдэхэ зуураа, колхозой түрүүлэгшэ хаана ошоо юм ааб гэжэ мэдэхээ һанабабди.

— Мүнөө үглөөнэй түрүүлэгшэсэ оложо ядаад байнабди. Партиин айкомой бюродо ерэхыень түрүүлэгшыемнай дуудаһан юм. Теэд хаана орошоо юм даа, бү мэдэе,—гэжэ тэрэ нүхэрнай харюусаба.

— Танай түрүүлэгшэ гушанмянгатанай нэгэн ха, хэр һайнаар хүдэлжэ байнаб?—гэжэ асуухадамнай бага зэргэ уршагад гээд, «хэжэрхиһэн юумэниинь биратайшье бэшэл даа. Уухадаал шадаха хүн байна,—гэжэ үнэн лэ һанажа ябаһан юумэеэ хэлэжэрхибэ ха.

Хөөрэлдэһөөр байтараа халажа, саашань иигэжэ үргэлжэлүүлбэ:

— Манай колхозые үрхэтэнөөрнь харахада, аймаг соогоо эгээн томо колхоз юм. Мүнөө колхоздомнай 240-өөд үрхэтэ айл бии. Артелиин ажалда хүдэлхэ зонууднай хоёр зуун табяад хүн тоотой. Теэд ажалай журам һула дээрэһээ табиһан түсэбүүднай муушаг дүүргэгдэжэ байнхай. Үбһэ абаха түсэбэйнгөө гурбанай нэгэ хубиие дүүргээд байнабди. Мүнөө үедэ олонхи хүнүүднай бууса шадарайнгаа ногооe сабшажа, өөртөө үбһэ бэлдэжэ байна. Таба—зургаан хоногой урда тээ таряагаа амяарлан хуряажа захалаа һэмди. Ехэшье урагшаа ябаагүйбди даа...

Тэрэ нүхэрөө абаад, артелиин поли, сабшалан дээгүүр ябахаяа гарабабди.

Прибайкальска аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо амяарлан хуряалгые ёһо тэдысэ хэрэглэнэ

Колхозой центрээр гарахада айл үрхэтэнэй газаагуур хорой хуһамаг соогуурнь үнэхөөрөөшье хоёр, гурбан ута һургаагаар зохидхоноор дараатай түхэреэн түхэреэхэн һүринүүд шобойлдожо, тэндэһээ һайхан үбһэнэй хоншуухан үнэр хангалтана. Эдэ зохидхон һүринүүдые харахадаа энэ нүхэрэймнай тугаар хэлээшэ һанагдаадхиба. Эндэхи колхознигуудай олонхидынь өөрынгөө үмсын үбһэ хамагһаа урид бэлдэжэ, аятайханаар соможорхёод лэ хамтынгаа ажалда гарадаг юм байна гэжэ бүришье лабаар ойлгогдоодхёо һэн. Теэд артелиингээ ажал хаяжархёод, архидажа арилшадаг түрүүлэгшэтэй артельдэ ажал хэрэгынь энээнһээ дээрэ байха аал даа. Түрүүлэгшын архидажа ябаха һамбаанда ороoһо таряаниинь хатаraа эдеэшэжэ үрдеэд, улам саашаа болоходоо унажа, айража бэйгаа юм бэшэ аал? Түрүүлэгшын архидажа, «ехэ сүлөөгүй» ябаха үедэ хэдэн зуун гектар үбһэ ногоониинь үмхиртэрөө ургажа, үзүүрһээ шарлажа, хагдаржа байгаа юм бэшэ аал даа? Нээрээ иимэ юумэ боложо байгаагүй юм аа гү, саашань харана, үзэнэ юм бэзэбди...

Саашаа ябажа, лафедээр таряа хадажа байһан газартаа маанадые абаашаха гэһэн Виктор Васильевичнай колхозойнгоо центрһээ 3—4 модоной газарта ошоод, саашаа ябаха замаа мэдэбэгүй. «Колхозой бухгалтери соо һуу һууһаар, буруунайшье бэлшээриһээ холо ошоогүй, артелиин ажал хүдэлмэриие ябажа харадагшьегүй хүн байна даа» гэжэ һанаандаа шэбшэбэбди. Тиигэжэ төөриһөөр ябатараа Сухая гэжэ хүндыдэ хүрэхэдэмнай гурбан морин ташаандаа хүрэмэ овёс соо умбажа ябаба. Мэдэхэдэ, тэдэмнай Баландинай бригадын морид байшоо.

Хүнүүдһээ һурагшала һурагшалһаар арай гэжэ зориһондоо хүрэбэбди. Колмаковский ключ гэжэ хүндын майла ташалан газарта лафедээр хадаһан таряан харагдаба. Теэд дүтэлөөд шагнахада, абяа шэмээгүй, ямаршье тракторай абяан дуулданагүй. «Яагаа жэгтэй юм гээшэб?» гэһээр ябатараа арай гэжэ трактор лафет хоёрые хаража, модоной һүүдэрһээ хүдэлмэришэдыень олобобди.

Яагаа сүлөөтэйхэн һуужа байнат гэжэ асуухадамнай, машинист Иван Терентьевич Неизвестный «хүн хэлэбэ гү, али хүхы дуугарба гү?» гэһэндэл урдаһаамнай хараад, иигэжэ харюусаба:

—Ажаллахашье зориггүй байнабди. Харагтыл даа, тэрэ ургажа байһан намарай хара таряае. Хүсэд эдеэшээд, орооһониинь шүдэндэл ташаганажа байна. Иимэ ургасые гансата комбайнаар хадаха байгаа. Теэд тракторна бригадымнай бригадир нүхэр Подкорытов энэ таряае лафет-жаткаар хадагты гэһэн захиралта үгөө. Зүгөөр, лафет-жаткаар хадаха таряан ондоо тээгүүр, зэргэлээдшье яһала олон бии юумэл даа. Үшөө хоёр комбайн колхоздомнай ерээд, миин зогсожо байнал даа,—гээдхибэ.

Энэ ургасые колхозой хүтэлбэрилэгшэд, агроном хараа юм гү гэхэдэ, тэндэ хүдэлжэ байһан хүнүүд бултадаа тооной нэгэн дуугаар иигэжэ хэлэбэ:

—Колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Агафонов, агроном нүхэр Казарин, бригадир Баландин гэгшэд энэ газарта ерэжэ хараагүй. Сүлөөнь болодоггүй юм гү, али һанаагаа зободоггүй юм гү, бү мэдэе.

Хадажа байһан хара таряаень харахадамнай үнэхөөрөө һайнаар эдеэшэжэ, жэгдэ хатуу эдеэтэй болохоһоо байтагай, айража эхилһэн байба. Лафедэйнь полотно дээрэ, мүн поли дээгүүр унаһан орооһон харагдана. Тугаар һанаашамнай баһал зүйтэй байшаба.

Энэмнай хэндэ хэрэгтэй ажал гээшэб гэжэ колхозой хүтэлбэрилэгшэһөө асуухаар болоно. Таряае амяарлан хуряахадаа орооһоной гээлтые усадхажа, хуряалгые хурдадхаха гэһэн удхатай ха юм. Теэд энэ шухала хэрэгтэ тэндэхи хүтэлбэрилэгшэдэй ёһо тэдыгээр хандажа, хуряалгын түрүүшын үдэрһөө хойшо алдуу гаргажа байхань гэмшэлтэй. Хаана амяарлажа, хаана сэхэ комбайнаар хуряахаяа мэдээгүй дээрэһээ орооһоной гээлтэ усадхахын орондо, тэрэниие үлүү ехээр гээжэ байна бшуу.

Тус колхоздо эдеэшэһэн аад, орооһониинь үшөө хатуужаагүй шэниисын, хара таряанай бусад участогууд бии байба. Одоол иимэ таряан амяарлан хуряагдаха ёһотой аад, хуряагданагүй.

Ажал хүдэлмэридөө иимэ эзэн бэшээр, харюусалгагүйгөөр хандадаг, шэнэ түрүү аргые—таряа амяарлан хуряалгые колхознигуудай урда доро даража байһан хүтэлбэрилэгшэдтэ партиин Прибайкальска айком шанга хэмжээ абаха бэзэ гэжэ найдагдана. Мүн аймагай, МТС-эй хүтэлбэрилэгшэд таряа хуряалгын хүдэлмэриие түрүүшын үдэрһөө шанга хиналтадаа абаха, хуряалгын нэгэшье үдэрые, нэгэшье часые хооһоор үнгэргэхэгүйн түлөө тэмсэхэ ёһотой ха юм. Мүнөө хооһон суглаа зүблөө хэжэ, хайран сагаа алдаха хэрэггүй гээшэ ха гэжэ һанагдана.

Манай тусхай корреспондентнүүд.

Сахарна свёклын буртаг үбһэ түүнэ

Кударын аймагай колхозууд мүнөө жэлдэ түрүүшынхеэ сахарна свёкло тариһан юм. Хура бороогой элбэгээр орооһоной һүүлдэ свёклын ургаса нилээд пайжараа.

Хрущевой нэрэмжэтэ колхозой огород дээрэ дүршэл ехэтэй нүхэр А. Цай Ван-ши хэдэн жэлдэ хүдэлнэ. Мүнөө жэлдэ колхозой правлени нүхэр А. Цай Ван-шидэ звено даалгаад, 5 гектар сахарна свёклын ургасые харууһалхаар табяа. Звенодонь хамтадаа 7 хүн ажаллана. Хүн бүхэндэ 0,70 гектар талмай даалгагданхай. Звеногойхид ургасынгаа буртаг үбһые 4 дахин түүгээд байна.

Тэдэнэр сахарна свёклые буртаг үбһэнһөө сэбэрлэхэһээ гадна, тэрэниие шэнгэрүүлдэг юм. Хэрбээ нэгэ нүхэндэ хоёр эшэ байгаа һаань, үлүүень ходолжо хаяна. Тиигэжэ ургасын эшэнүүд хоорондоо 17—18 сантиметрын зайтай байдаг. Звеногой гэшүүд А. Лоскутникова, В. Зимарева, В. Москвитина, М. С. Цай Ванши, Е. Кушнарева болон бусад үдэрэйнгөө даалгабариие үлүүлэн дүүргэнэ.

— Манай харууһалдаг сахарна свёкло һайнаар ургажа байна. Га бүриһөө 100 центнер свёкло абахал байхабди, — гэжэ звеньевод нүхэр А. Цай Ван-ши ехэ һайдамтайгаар хөөрэнэ.

Мүн Ехэ-Кударын МТС-эй харьяата Маленковой нэрэмжэтэ колхозой А. Бурлаковагай, Ш. Агафоновой звеногойхид 15 га сахарпа свёклын талмайе буртаг үбһэнһөө сэбэрлээд, һайн ургаса ургуулжа байнхай.

Д. Болхоев.

Кукурузын ургаса һайн

Кабанскын аймагай Кировэй нэрэмжэтэ колхоз энэ жэлдэ 113 гектарта кукуруза, 7 гектарта наран сэсэг квадратно-гнездовой аргаар тариһан байна. Кукурузын ургаса илангаяа Мыс гэжэ газарта тон һайн. Зарим ургамалай үндэрынь 1,6 метр хүрэнэ. Колхознигууд кукурузын ургасые һайнаар харууһална. Ургасые хоёр тээшэнь механизированнээр хоёр дахин элдүүрилээ. Энэ хүдэлмэриие «Беларусь» тракторта тодхогдомол культиватораар трактористнууд Поломошин, Округин гэгшэд богонихон болзор соо хэжэ дүүргэбэ.

М. Матхеев.

Пионернүүд колхоздо туһална

Пионернүүдэй «Шахтёр» гэжэ лагерьта амаржа байһан хүүгэд Сэлэнгын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо туһа хүргэхөөр шиидэбэ. Тиигээд хэдэхэн хоногой туршада 25 тонно набшаһата тэжээл бэлэдхээ. Мүн Галуута-Нуурай рудоуправлениин амаралтын байшанда байгшад набшаһата тэжээл бэлэдхэхэ хүдэлмэридэнь колхоздо туһална.

Б. Халзанов.

Түрэл орон доторнай

Туркменскэ ССР һү тушааха ба худалдаха жэлэйнгээ түсэбые дүүргэбэ

КПСС-эй XX съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, Туркменскэ ССР-эй хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд һү тушааха ба худалдаха жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь урид дүүргээ. Республика үнгэрэгшэ жэлэй энэ үеынхидэ орходоо 6,1 мянган тонно һү ехээр тушааһан ба худалдаһан байна.

Гүрэндэ һү тушаалга ба худалдалга үргэлжэлһөөр.

Хүүгэдэй хубсаһа наймаалха магазинууд нээгдэхэнь

Хүүгэдэй гадар ба дотор хубсаһа наймаалха тусхай магазинууд РСФСР-эй республиканска, хизаарай, областной болон промышленна томо центрнүүдтэ мүнөө жэлдэ нээгдэхэ байна. Оёһон хубсаһа наймаалдаг томо магазинуудта, мүн универмагуудта тусхай таһагууд байгуулагдаха юм. Магазинуудай дэргэдэ хубсаһа үмдэжэ үзэхэ, мүн хубсаһа тааруулан заһаха ба утюгдэхэ мастерскойнууд эмхидхэгдэхэ.

Хүүгэдэй ямар хубсаһа абахаяа хүсэдэгые мэдэжэ абаха зорилгоор багашуулай магазинуудта болон таһагуудта выставкэнүүд эмхидхэгдэхэ, худалдан абагшадай болон промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдэй хабаадалгатайгаар конференцинүүд үнгэргэгдэхэ байна.

Москвада, Ленинградта, Горькидо, Куйбышевта, Свердловскдо хүүгэдэй хубсаһа захилаар оёхо ательенүүд нээгдэхэ юм. (ТАСС).

Красноярска хизаар. Хурейкын совхоз —Норильска городой хүн зониие хартаабхаар, овощёор хангадаг хамһабариин ехэхэн ажахы юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: совхозой тепличнo- парниково ажахы. **ТАСС-эй фотохронико.**

Тон томо трактор

Москвадахи Бүхэсоюзна промышленна выставкэ дээрэ «ДЭТ—250» маркын электрын хүсөөр ябадаг дизельнэ трактор табигдаа. Энэ хүсэтэ машинын утань 6 метр үлүүтэй, үндэрынь 3 метр юм. Энэ тракторые Челябинска тракторна завод бүтээгээ. Мүн Челябинска заводой бүтээһэн элдэб олон бусад машинанууд ба ондоо маркын тракторнууд энэ выставкэ дээрэ табигданхай.

250 хүсэтэй тракторнуудые туршажа үзэхын тулада завод бүтээн гаргаһан байна. Мүнөө эдэ тракторнуудые туршажа үзэлгэ хэгдэжэ байнхай.

(ТАСС).

Норвежскэ сэрэгэй морягууд Ленинградһаа мордобо

ЛЕНИНГРАД. Хани ёһоор айлшалжа ерэһэн норвежскэ сэрэгэй морягууд Ленинградай гоё һайхан юумэнүүдые харалгаяа үргэлжэлүүлээ. Хэдэн олон айлшад августын 13-най үглөөгүүр город экскурсяар ошоо. Тэдэнэй нилээд олониинь эрмитажда, бусад музейнүүдтэ, тэрэшэлэн шуһаар тарилга хэдэг институдта, Ленинэй нэрэмжэтэ больницада орожо хараа.

Үдэрынь кораблинуудай палубууд дээрэ ленинградайхид дахяад олоороо сугларaa.

Норвежскэ морягуудай бусахын урда тээ Фрунзын нэрэмжэтэ далайн-сэрэгэй дээдэ училищиин клуб соо Кронштадт-Ленинград гэжэ далайн сэрэгэй базын командовани уулзалга эмхидхээ.

Кронштадт-Ленинград гэжэ далайн сэрэгэй базын командованиие болон горсоведэй гүйсэдкомой түлөөлэгшэдые норвежскэ сэрэгэй кораблинуудай отрядуудай командир «Хаугезунд», «Тромсе» фрегадуудай бортнууд дээрэ обед хэжэ хүндэлөө.

Энэ үдэшэ орой болоһон хойно хэдэн мянган ленинградайхид Нева мүрэнэй эрье дээрэ сугларaa. Норвегиин морягуудые үдэшэхын ба тэдэндэ һайн тамаржа бусахыень хүсэхын тулада тэдэнэр эндэ сугларaa.

Норвежскэ сэрэгэй кораблинуудай отрядай Ленинградһаа бусахын урда тээ отрядай командир контр-адмирал Л. К. Андресен үгэ хэлээ.

Бидэнэй эндэ байһан үдэрнүүд тон түргэнөөр үнгэрөө. Мүнөө СССР-һээ бусахаяа байһанаа шаналнабди. Советскэ хүнүүдэй бидэниие үнэн зүрхэнһөө, хани халуунаар угтаһые һанажа ябахадамнай сэхэл аятай байха даа. Эндэ хэһэн мэдүүлгыемни манай отрядай кораблинуудай бүхы состав һайшаан зүбшөөнэ гэжэ үгынгөө түгэсхэлдэ контр-адмирал Андресен хэлээ.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Мүрысөөнэй үрэ дүнгүүд

Адууһа малайнгаа ашаг шэмые дээшэлүүлхын түлөө социалистическэ мүрысөөн Зэдын аймагай колхозуудай, һаалишадай дунда һайнаар эмхидхэгдэнхэй. Тэрэнэй үрэ дүн бодото дээрээ эли тодоор харагдана.

Тус аймаг һү һаалгаар республика дотороо гээгдэжэ ябадаг байһан аад, мүнөө жэл түрүүшүүлэй зэргэдэ гаранхай. Энэнь партиин айкомой, тэрэнэй инструкторска группануудай, колхозуудай партийна организацинуудай зүгһөө һү һаалгые бүри ехэ болгохо хэрэгтэ гол анхарал хандуулжа, эмхидхэлэй хүдэлмэри зүбөөр ябуулһанай аша үрэ мүн. Аймагай малшад ажахын жэлэй 10 һара соо үнеэн бүриһөө һү һаалгые нёдондоной энэ үеынхиһээ 433,3 литрээр ехэ болгобо. Тиихэдэ Кировэй, Чапаевай нэрэмжэтэ колхозууд һү һаалгые 700—800 литрээр нэмээжэ шадаһан байна.

КПСС-эй Зэдын айком энэ оной июнь һарада аймагай колхозуудай һаалишадай кустовой суглаануудые хэһэн, колхознигуудай болон һаалишадай дунда мүрысөө эмхидхэһэн байха юм. Энэ мүрысөөн үнгэрһэн хоёр һара соо улам үргэдхэгдөө. Зарим колхозууд, мүн һаалишад бүхы арга боломжонуудаа хэрэглэжэ, һү һаалтые хараа байса дээшэлүүлээ. Жэшээлхэдэ, Кагановичын нэрэмжэтэ колхоз июнь һарада үнеэн бүриһөө 152,1 литр һү һаагаад, гурбадахи һуурида ябаһан һаа, июль һара соо 208,3 литр һү һаажа нэгэдэхи һуурида гараа. Тиин тэдэнэр КПСС-эй айкомой, аймагай ажалшадай депутадуудай Советэй дамжуулгын Улаан туг абаба. Чапаевай, Молотовой нэрэмжэтэ колхозууд һү һаалгаяа мүн лэ нилээд нэмээһэн байна.

Мүнөө колхозуудай һаалишадай мүрысөөнэй дүн гаргалгын кустовой суглаанууд боложо байнхай. Хэһэн хүдэлмэриингээ дүнгүүд тухай тэндэ хөөрэлдэхэһөө гадна, Сибириин хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй зүблөөндэ хабаадагшадай Хандалгые зүбшэн хэлсэнэ. Малшад һү ехээр һаажа абахын тула бүхы арга боломжонуудаа хэрэглэжэ, түсэбһөө гадуур һү гүрэндөө тушааха зорилго урдаа табина. Жэшээлхэдэ, Чапаевай, Молотовой нэрэмжэтэ, Сталинай (Гэгээтэ) нэрэмжэтэ колхозуудай һаалишадай, мүн Кировэй, Доржи Банзаровай, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозуудай һаалишад хоёр куста боложо, мүрысөөнэй дүнгүүдые һаяхан гаргаа. Тиихэдэ Чапаевай, Сталинай нэрэмжэтэ колхозуудай һаалишад Молотовой нэрэмжэтэ колхозой түрүү һаалишан Анна Степановна Катаршинагай хүдэлмэрилдэг хоёрдохи гүүртэдэ сугларaa. Июль һара соо үнеэн бүриһөө 189,5 литр һү һааһан Чапаевай нэрэмжэтэ колхоз мүрысөөндэ илаба. Молотовой нэрэмжэтэ колхоз һү һаалгаяа бүри ехэ болгохо талаар горьтой хүдэлмэри хэһэн байна. Гэбэшье, Сталинай нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь Вампилов) һү һаалгаяа июнь һарынхиһаа доошонь оруулжа, аймаг дотороо эгээн һүүлшын—11-дэхи һуури эзэлээ.

Молотовой нэрэмжэтэ колхозой һаалишан А. С. Катаршина үнгэрһэн хоёр һара соо 639 литр гэхэ гү, али жэлэй эхинһээ хойшо үнеэн бүриһөө 1713 литр һү һаажа, аймагай бүхы һаалишадай дунда түрүү һуури эзэлбэ. Июль һара соо үнеэн бүриһөө 337 литр һү һааһан байха юм. Тэрэнь сүүдхын 11 литр болоно.

Зэдын аймагай колхозууд, һаалишад Сибириин хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй Хандалгада харюу болгон ажал хүдэлмэридөө улам ехэ амжалта туйлахын түлөө тэмсэжэ байна.

Модошодой амжалта ба эрилтэнүүд

Зургаадахи табанжэлэй даалгабарие болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө бүгэдэ арадай социалистическэ мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр оролсоһон манай леспромхозой хүдэлмэришэд ажалдаа бага бэшэ амжалта туйлажа байна.

Модо бэлэдхэхэ, таллуулха, шэрэхэ хахад жэлэй түсэбүүд үлүүлэн дүүргэгдээ. Модошодой дунда дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ леспромхозой коммунистнууд, комсомолецууд түрүүлжэ, нүхэдтөө жэшээ харуулан ажаллана. Коммунист Ф. Русских гэгшын хүтэлбэрилдэг Баруун гэжэ пунктын хүдэлмэришэд бэрхээр ажаллана. Эндэхи партгруппа модошодой дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэри ябуулжа, коллективэйнгээ дунда ажалай журам бэхижүүлнэ. Тиин, энэ пунктын модошод һара бүри даалгабаряа үлүүлэн дүүргэдэг юм. Жэшээнь, июль һарын түсэбһөө гадуур хэдэн зуугаад кубометр модон бэлэдхэгдээ. Август һарын түрүүшын 10 үдэрэй даалгабари үлүүлэн дүүргэгдэбэ. Тракторист В. Гельбелис, Я. Иокас болон бусад модо таллуулха түсэбөө үдэр бүри дүүргэнэ. Сэрэгэй албанһаа табигдажа ерэһэн залуу нүхэр Андрей Куприянов багахан саг соо трактористын мэргэжэл шудалаад, жэшээтэ һайнаар ажаллажа байна.

Баруун гэдэг пунктын коллективтэй мүрысэдэг Халсан гэжэ пунктын модошод баһа амжалтатайгаар ажаллана. Урда жэлнүүдтэ модон ехээр отологдожо, энэ участогтань отолхо модон хоморддоһон байна. Тиигэбэшье, эндэхи модошод ажалаа циклэй графигаар эмхидхэн, даалгабаряа ходо үлүүлэн дүүргэнэ.

Манай коллектив энэ жэлэй түсэбһөө гадуур 15 мянган кубометр барилгын модо бэлэдхэхэ аргатай. Гэхэ зуура, «Забайкаллес» комбинат манда тодорхой туһаламжа үзүүлнэгүй. Мүнөө жэлдэ манай коллектив ехэ уялга абанхай. Тиимэһээ, комбинадай хүтэлбэрилэгшэд лимит үгэхэдөө тэрээниие манай хараадаа абалсаха зэргэтэй.

Леспромхозой дирекци, партийна организаци модошодой дунда ойлгууламжын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулжа, гүрэнэй даалгабарие амжалтатайгаар дүүргэхын тулада шухала хэмжээнүүдые абаха байна.

П. Рябов, Баруун-Тарбагатайн леспромхозой парторганизациин секретарь.

Госбанкын Бурят-Монголой республиканска конторын хүдэлмэрилэгшэд КПСС-эй XX съездын түүхэтэ шиидхэбэрие дүүргэлтэ болгон, ургаса хуряалгын үе соо колхозуудта туһа хүргэхэ зорилгоор саг үргэлжын бригада эмхидхээд, Иволгын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо ошоод ажаллажа байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Госбанкын хүдэлмэрилэгшэд Сталинай нэрэмжэтэ колхозой огородто ажаллажа байнад.

А. Хайдуровай фото.

Оролдосотой ажалай аша үрэ

Никслай Ага нэгэ жэлэй урда тээ почто зөөжэ эхилһэн юм. Энэ залуу почтальон тушаалдаа харюусалгатайгаар хандажа, газетэ болон журналнуудые саг соонь захигшадта хүргэдэг. Мүн бэшэг, телеграммануудые төөрюулнэгүй — адресаарнь тэрэ дороо абаашажа үгэдэг. Киран тосхоной зон өөрынгөө почтальониие «манай хүндэтэй айлшан» гэжэ омогорхолтойгоор нэрлэдэг.

Һаяхан Кяхтын хэлхеэ-холбооной таһаг нүхэр Агын оролдосотой ажалые эрхимээр сэгнэжэ, 100 түхэригэй шан барюулаа.

Ф. Цыденжапов.

Һуралсалай мастерской баригдаба

Баргажанай аймагай Уланай долоонжэлэй һургуулиин дирекци политехническэ һуралсал һайнаар эмхидхэхэ зорилгоор тусхай мастерской бариба. Тэрэнэй 2 таһалга соонь 20 хүнэй нэгэ доро хүдэлмэрилхэ түхеэрэлгэнүүд табигданхай. Стандартна ба өөһэдынь хэһэн верстагууд, модо харуулдалгын станогууд, модые хүндэлэн ба утаашань отолхо хюрөөнүүд тэндэ тодхогдоо. Мастерскойнь дэргэдэ һурагшадай хүсөөр хэгдэһэн пилорама бии.

Практическа һуралсалые һургуулиин директор Доржи Кондратьевич Мужанов хүтэлбэрилнэ.

В. Тараскин.

Свёклын баян ургаса абахын түлөө

Бичурын аймагай Харланай сомоной Кировэй нэрэмжэтэ колхоз энэ жэл хэдэн гектар газарта сахарай свёкле тариһан юм. Тэрэнэй ургасые харууһалдаг колхознигууд социалистическэ мүрысөөндэ орожо, гектар бүриһөө 150—180 центнер свёкло хуряаха уялга абаһан байгаа. Тэдэнэр уялгаяа бэелүүлхын түлөө оролдосотой һайнаар хүдэлмэрилнэ. Нүхэд Г. Гармаева, А. Верекин, Г. Юндунова, Н. Аюшеева участогууд дээрэ илангаяа шалгарна.

Б. Дымбрылов.

Оролдосотой библиотекарь

Хүдөө нютагуудай хүн зоной культурна эрилтын улам ургажа байхада тэндэхи библиотекын үүргэ тон ехэ болоно. Ториин аймагай «Улаан-Бургалтай» колхозой библиотекые даагша нүхэр Банзаракцаева энээниие һайн мэдэһэн дээрэһээ, хүдэлмэридөө харюусалгатайгаар хандана. Колхозой клубай дэргэдэ эмхидхэгдэһэн библиотекэ соо ороходо аятай зохид, ариг сэбэр байдаг. Социалистическэ мүрысөөнэй дүнгүүд, колхозой түрүүшүүлэй фото-зурагууд, зургаадахи табанжэлэй түсэб тухай диаграмманууд хананuудтань тааруугаар үлгэгдэнхэй.

Нүхэр Банзаракцаева уншагшадта урин налагайгаар хандадаг, номуудые шэлэн уншаха хэрэгтэнь туһалха зүбшэл үгэдэг юм. Мүнөө үбһэ хуряалгын үедэ уншагшадайнгаа полевой стануудта гараад байхадань, тэдэниие номуудаар ходо хангаха гэжэ оролдоно. Тусхай график табяад, полевой стануудта ошожо номуудыень һэлгэдэг, номой аша туһа тухайда хөөрэлдөөнүүдые хэдэг юм.

Энэ эдэбхитэй библиотекарь-агитатор оролдосотой ажалаараа колхознигуудай дунда хүндэтэй болонхой.

М. Гончиков.

Олон гэр баридаг колхоз

Хэжэнгын аймагай «Коммунизм» колхоз барилгын ехэ хүдэлмэри хэжэ байна. Хонидой, үхэрэй капитальна байрануудһаа гадна, культурно-ажабайдалай, байрын олохон гэрнүүд энэ жэлдэ ашаглалгада оруулагдаха юм.

Һаяхан 100 үхэрэй орохо байра ашаглалгада оруулагдаа. Тэрэшэлэн механизированнэ кухнитай, дүүжэн харгытай малай байра, малшадай байха 3 байратай томо гэр баригдажа дүүргэгдээ. Тэрээнһээ гадна, үшөө хониной 2 байра, олон квартиратай байрын гэр баригдажа дүүргэгдэхэ болоо. Августын эхеэр колхозой электростанци ашаглалгада оруулагдажа, колхозой тосхон электрын һаруул гэрэлээр толороо.

Колхозой барилгын бригада оролдосотой ажалаараа олондо жэшээ харуулна. Модошо дархашуул Д. Цынгуев, Д. Базаров, М. Михайлов илангаяа һайнаар хүдэлмэрилдэг. Тэдэнэр үнгэрэгшэ жэлдэ тус тустаа 1200 ажалта үдэр оложо, 2—2 мянган түхэриг мүнгэ, 10—10 центнер таряа болон бусад продуктнуудые ехээр абаһан байна. Тиин энэ жэлэй үнгэрһэн хугасаа соо тэдэнэр 600—600 ажалта үдэр олонхой.

Мүнөө барилгашад колхозойнгоо клубые түргэнөөр барижа байна. Энэ клубынь хаpалгын залтай, библиотекын таһалгатай, уранһайханай кружогуудай хүдэлмэрилхэ олонхон таһалгануудтай байха юм.

А. Алексеев.

Һуралсалай шэнэ жэлдэ бэлэдхэл дүүрэбэ

Яруунын аймагай һургуулинууд һуралсалай шэнэ жэлдэ бэлэдхэлээ дүүргэжэ байна. Бүхы һургуулинуудта түлеэн хүсэдөөр бэлэдхэгдээ, гэрнүүдэй, хамтын байрануудай болон бусад түхеэрэлгэнүүдэй заһабари дүүргэгдэжэ байна.

Зарим нютагуудта һургуулиин шэнэ байшангууд баригдажа, сентябриин 1-дэ ашаглалгада үгтэхэнь. Жэшээнь, Мухаршэбэр, Исинга гэжэ тосхонуудта эхин һургуулиин байшангуудые «Коммунизм», Ленинэй нэрэмжэтэ колхозууд барижа дүүргэхэнь. Эдэ һургуулинууд 160-160 үхибүүдэй багтаамжатай 4—4 класстай байха юм. Эгэтын МТС-эй дэргэдэ шэнээр нээгдэхэ дунда һургуулиин байшан баригдажа байна. Эндэ 280 үхибүүд һураха юм. Энэ һургуулиин байшанда 7 классай таһагууд, физкультурын зал, слесарна ба дарханай мастерскойнууд түхеэрэгдэхэ байна.

Үхибүүдые ажалда дүйтэйгээр һургаха хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулагдана. Аймагай бүхы эхин һургуулинуудта үхибүүдэй ажалда һураха тусгаар таһагууд түхеэрэгдэхэ юм. Гадна Витимска, Сосново-Озерска, Үльдургын дунда һургуулинуудта слесарна, модо дархалалгын мастерскойнууд түхеэрэгдэхэ байна. Эдэ һургуулинуудта зааха 7 һургагшанар багшанарай мэргэжэл дээшэлүүлхэ Бурят-Монголой институдай дэргэдэ нэгэ һарын курсада һуража гараа.

А. Шулунов.

Малшадай үд…

Мухаршэбэрэй аймагай «… колхозой Мунхаанай гүүртэд… шадай үдэр» һаяхан үнгэр… Энээндэ Хонхолойн МТС-эй … та «Победа», «Искра», «Ул… луутай» болон Ленинэй, Мо… нэрэмжэтэ колхозуудай эрх… шад хабаадалсаа.

Хонхолойн МТС-эй зонод… тиин айкомой секретарь … Цыбиков «Малшадай үдэры… хэ зурaa, малшадай хэ… һан хүдэлмэриин дүнгүүд ту… гэрэнгыгээр хөөрэбэ. Июнь … һү һаалгаар «Улаан Ш… колхозой Олон Шэбэртын … хид түрүү һуури эзэлжэ, МТ… рекциин, парторганизаци… жуулгын Улаан туг абаһан… Теэд, энэ фермынхид Улаан… саашадань бүхөөр барижа … гүй. «Искра» колхозой Му… гүүртын һаалишад июль … үнеэн бүриһөө 193—193 литр… жа, олоншэбэртынхидһээ … абаа. Тэдэнэр июль һарада… һайн бэлшээридэ һүни … адуулһан дээрэһээ һү һаалга… нэмээгээ.

Тэрээнһээ гадна, үнгэрэг… ра соо зарим һаалишад ех… жалта туйлаа. Жэшээнь, … нэрэмжэтэ колхозой һаали… Иванова, И. Кравцова, А. В… меева, «Победа» колхозой һа… Р. Иванова үнеэн бүриһө… 1000 гаран литр һү һааһан … Тиихэдэ «Искра» колхозой … шад В. Митрофанова, Ф. … гэгшэд июль һара соо үнеэн … 8 килограмм һү үдэр бү… даг болоһон байха юм. … уялгаяа уридшалан дүүргэх… бүхы хүсэеэ элсүүлнэ.

Энэ үдэрые малшад хүх… гэлигээр угтаа. Нүүдэл ав… библиотекэ, шэнэ газетэ бо… налнууд асарагдаһан байба… шад бэе бэеынгээ дүй дурш… гэнөөр танилсаа. Иимэ үдэр… лойн МТС-эй харьяата колхо… гадна, мүн бусад колхозуудт… гэгдэдэг юм.

Т. Г…

Үбһэшэдтэ конц…

Партиин XX съездын нэ… колхозой клубта хүн зон … сугларжа, харахагүйшүүлэй … концертые ехэ һонирхон … Түнхэнэй аймагай һоюршуу… щество 1954 ондо уранһайха… модеятельностиин кружок … һэн юм. Тэрэ гэһээр багша … Будаевай хүтэлбэри доро ту… жок һайнаар хүдэлмэрилжэ… гайнгаа колхозуудта олон … нирхолтой концертнүүдые … байна.

Мүнөө энэ коллектив ко… шэнэ программа бэлдээд, … ряалгада ябажа байһан ко… гуудта концерт харуулна. … табиһан программадаород, … арадай дуунууд, хүгжэмүүд … но.

И. Манзар…

Москвагай Кремлиин түүхэтэ газарнуудаар

Бүри бага наһанһаан хойшо Кремльдэ орожо үзэһэйб гэжэ хэн бодоо, һанаагүй байхаб!

Кремль гээшэмнай ородой соёл культурын гайхамшагта баялиг дурасхаал, манай Эхэ ороной арюун омгорхол, алдар суурхал, захагүй үргэн Совет гүрэнэй эгээл гол зүрхэниинь болоно бшуу. Эндэ Коммунистическэ партиин съезд, СССР-эй Верховно Советэй сесси болодог, эндэ манай гүрэнэй зургаанууд асари ехэ ажал хүдэлмэреэ ябуулжа байдаг...

Кремль хадаа эртэ урда сагһаа Европодохи эгээн бата бэхи хэрэмүүдэй нэгэн байжа, тэрэнэй хатуу шулуун ханада хариин дайсад хэдэ дахин хамараа сохюулһан түүхэтэй юм.

Москвагайхидшье, манай ороной заха хизаарнуудһаа, хилын саанаһаа ерээшэдшье хэдэн зуугаараа Александровска садта мүнөө сугларна.

Спасска башниин курантнуудай 9 дахин сохихотой хамта Боровицк үүдэн нээгдэжэ, сугларһан зон Кремль худар таһалгаряагүй һубарин ороно.

Алхаха бүридөө зүрхэн сохилоод, ухаан бодолдо элдэб түүхэ домог һанагдана.

...Гушан юһэн жэлэй саада тээ, 1917 оной ноябриин 3-най һүни, улаангвардеецүүд болон революционно солдадууд Кремлиие дайтолон абаһан байгаа.

Кремлиин шулуун талмай дээрэ тэрэ үедэ юнкернүүдтэй һүүлшын тулалдаа хэһэн зарим улаангвардеецүүд, солдадуудай хүбүүд болон аша гушанар эгээл мүнөө эндэ магад ябаа аалам... Энэ түүхэтэ дурасхаалтай газарнуудаар ябахадаа хүнүүд алхамаа аалидхан, агшан зуура зогсоод, саашаа дабшана.

Һургуулиин багахан һурагшанар, һайндэрэйхеэр хубсалһан алтан погонтой залуу офицер, таяг тулаһан буурал толгойтой үбгэжөөл—эдэнэр бултадаа Кремлиие дайтолон абаха үедэ юнкернүүдэй һомонһоо наһа бараһан солдадуудай шэн габьяае мүнхэлһэн тэбхэрхэн хабтагайе сэдьхэлээ хүдэлэнгеэр харана. Агафонов, Горюнов, Зимин, Иванов... гэһэн юрын ород нэрэнүүдые уншана.

Урда сагай ородой дурасхаалта, үзэсхэлэнтэ һүмэ соборнуудые, Алексей Михайловичын ордониие харабабди. Эндэ Россин түрүүшын театр зүжэг наада харуулһан юм. Эндэхи урдын барилганууд һэльбэн заһагша уран дархашуулай ашаар бултадаа һаяхан баригдаһандал болгогдонхой. Кремлиин хамаатай эдэ бүхы юумэнүүд түүхэ домогтой холбоотой.

Удаашьегүй радиодиктор Кремль хаража эхилхые уряалба.

Юунһээ эхилээд үзэсхэлэнтэ зүйлнүүдые харахаб? Хайшаа түрүүн ошолтойб: хэдэн зуун жэлэй туршада ородой хаашуулай, түшэмэлнүүдэйнь хэрэглэһэн шухат зөөри, зэбсэгүүдэй палатада ошохо гү, али ородой алдарта зураашад Андрей Рублевой, Феофан Грекын зураһан зурагуудтай Благовещенскэ соборто ошохо гү?

35 экскурсоводууд, эрдэмтэ хүдэлмэрилэгшэд хүн зониие Кремлиин баян түүхэтэй, хуушанайнь дурасхаалта зүйлнүүдтэй танилсуулна. Бүлэг бүлэгөөрөөшье хэдэн арбаадаараашье экскурсоводуудые тойрожо, һонирхоһон юумэнүүдээ асууна.

Сэлэнгын аймагай Загастай нютагһаа Хүдөө ажахын бүхэсоюзна выставкэдэ ерээд, анха түрүүшынхиеэ Кремльдэ ороһон колхозник Дамдин Очиров экскурсоводһоо иигэжэ асууба:

—Владимир Ильич хаана байрладаг, ажалладаг байгааб?

Энэ асуудал хүн бүхэниие ехээр һонирхуулаа. Коммунистическэ партиие, Советскэ гүрэниие эмхидхэн байгуулагша агууехэ багша В. И. Ленинэй ажабайдал тухайда, тэрэнэй ямар ехэ хүдэлмэри хэдэг тухайдань экскурсовод ойлгосотой тодоор хөөрөөд, Кремль соохи Владимир Ильичын кабинедэй сонхые заана.

—Владимир Ильич даруу зохидхонтой, арад зонтоёо хододоо тон нягта холбоо барисаатай, арад зонһоо һургадаг, арад түмэнһөө һургаал абадаг байһан юм,—гэжэ экскурсовод хөөрэнэ.—Холын, заха нютагһаа ерэһэн таряашадтай, хүдэлмэришэдтэй, улаан сэрэгшэдтэй, инженернүүдтэй Владимир Ильич кабинет соогоо хөөрэлдэдэг һэн.

В. И. Ленин эб найрамдал тухай, газар тухай, банкнуудые национальна мэдэлтэй болгохо тухай декредүүдтэ гар табиһан юм, бүхы дэлхэй дээрэ эгээн түрүүн социализм мандуулжа эхилһэн хүдэлмэришэн, таряашанай гүрэн тухай ехэ ехэ зохёолнуудаа эндэ бэшэһэн байгаа.

Владимир Ильич сүлөөтэй сагаа Кремлиин сэсэрлиг соо ябажа амардаг, тэндэхи Боровицкэ үндэрһөө Москвае хаража гоёшоодог һэн гэхэ.

Олон зон «Хаан-Хонхын» тэндэхи талмайда гарана.

Эгээл эндэ, 1920 оной майн 1-дэ, Арадай Комиссарнуудай Советэй хүдэлмэрилэгшэдэй түрүүшын субботник эмхидхэгдэжэ, Владимир Ильич Ленин, Михаил Иванович Калинин, Надежда Константиновна Крупская хабаадаһан юм. «Хүдэлмэри хэлсэнгүй байхадатнай яаха юм. Бэеэ гамныт» гэжэ зарим нүхэдэй дурадхахадань, Владимир Ильич Ленин:

— Бишье Кремльдэ ажаһуудаг гээшэлби. Тэрэ ажалтнай намда баһал хамаатай юм,—гэжэ харюусаһан байгаа.

Кремльдэ орогшодой олонхинь Бүхэсоюзна выставкэдэ хабаадагшад байба. Тэдэнэй дунда Зэдын аймагай Кировэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ Дарма Чимитов, Сэлэнгын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой малажалые даагша Норбо Бадмаев гэгшэд «Хаан-Пушкын» хайшан гэжэ бүтээгдэһые мэдэхэ гэжэ оролдоно.

— Энэ гайхалтай бууе ородой урандархан Андрей Чохов 1586 ондо шудхаһан юм, тэрэнэй шэгнүүрынь 40 тонно татадаг,—гэжэ экскурсовод хөөрэнэ.—Зүгөөр энэ буу һонирхон харахын тэдыдэ бүтээгдэһэн бэшэ, харин XVI зуунжэлэй һүүл багта Казы-Гирей түрүүтэй татарнуудай зүгһөө Москвае эзэлхэ һэдэлгэ гаргаха үедэнь Кремлиие хамгаалха зэбсэг болгон шудхагдаһан байгаа. Гэхэ зуура, татарнуудай дайтолон ороогүй дээрэһээнь, энэ буугаар нэгэшье буудаагүй юм.

Эсэгэтэеэ ябаһан багахан хүбүүн энэ буугаар заатагүй «пальнуть» болыт гэхэдэнь, тэндэ байһан хүнүүд эзэгүй энеэлдэбэ.

Хөөрэлдэжэ байһан хүнүүдэй дундаһаа үдхэн буурал һахалтай, Красноярска хизаарһаа ерэһэн колхозник Алексей Ефимович Захаров нүхэдтөө иигэжэ хөөрэнэ:

— Арбаад наһатай байхадаа энэ абарга томо «Хаан-Хонхо» тухайда аба эжыһээ дуулаа бэлэйб... Теэд, бага наһанһаан хойшо гайхадаг байһан тэрэ хонхоёо одоол мүнөө, жаран жэл болоод нюдөөрөө хаража, гараараа барижа үзэбэб...

Хүн зон зэбсэгэй палата руу ошонод. Энэ хадаа Эхэ ороноймнай эгээн урдын музейнүүдэй нэгэн болоно. Эндэ элдэб искусствын болон уранзурагай үзэсхэлэнтэ шухаг, үнэтэ зүйлнүүд суглуулагданхай. Элдэб маягай буу зэбсэгүүд, найр наадаанай гоё хубсаһад, хаанай шэрээ болон хүнгэн тэргэнүүд, алта мүнгэн амһартанууд, бусад олон зүйлнүүд хүн зониие гайхуулна.

Алексей Михайловичын хаанай алмаз шулуун шэрээе, олондо суурхаһан эрдэни шулуугаар шэмэглэгдэһэн Мономахай малгай, мүн алта, шүрөөр гоёогдоһон Александр Невскиин сэрэгэй булад малгайе харахадаа ажалша зоной ухаан бодолой һүбэлгэн хурса, уран бэрхые хүн бүхэн гайхана.

Тульска областьһоо ерэгшэд элдэб буу зэбсэгүүдэй суглуулбарие хаража ехээр һонирхоно. Тула городой суута дархашуулай хэһэн зүйлнүүд тэндэ олон.

Зэбсэгэй палатада ороод харахадаа, Максим Горькиин хэлэһэн үгэнүүдые һанаадхигдана: «Уралан дархалагшад, түмэршэ ба алташа дархашуул, бүд нэхэгшэд, шулуушад, модон дээрэ, яһан дээрэ хээлэн һиилэгшэд, буу зэбсэг бүтээгшэд, оёдолшод хадаа үнэтэ искусствын үндэһэ һуур… бигшад гээшэ. Зүгөөр, … уран наринаар бүтээһэн … музейнүүд соо табяатай б… сэдьхэл зүрхыемнай баясу…

Зэбсэгэй палата соо саг… һые мэдэнгүй газаашаа … Кремлиин ехэ скверт хүр…

Эндэ хүн зон баһал олон… Үглөөнһөө хойшо эсэтэрээ … хуушанай соборнуудые, зэбс… лата хараһанай удаа Кремл… дэр дээрэһээ шэнэ Москвае … һайхашаан байхада яһан … Манай Эхэ ороной ниислэ… вада үдэр бүри элдэб делег… хари гүрэнэй аяншад (тур… ерэдэг. Тэдэнэй олонхинь … түрүүн Кремльдэ орожо, … түүхэтэ, уранһайханай ду… нуудтай танилсахые хүсэдэ… хан энэ жэлэй турша соо … саанахи 50 гүрэнэй түлөө… —15 мянган хүн зэбсэгэй … орожо үзөө.

Советскэ хүнүүдтэ, мүн … саанаһаа ерэһэн айлшадташ… лиин түүхэтэ зүйлнүүдые … дүүрэн арга боломжо … Нэгэ жэлдэ 5 миллион хүн К… орожо хараһан байна.

Кремльдэ ороһон зарим х… тусхай дэбтэртэ бэшэһэн тэ… нүүдые хабсаргаха боло… Кремлиин мүнөө үеын шэнэ… тухай нэгэ бүлэглэл бэшэж… юм.

Тэдэнэй тэмдэглэлһээ … дурдаябди. Тэндэнь иигэжэ… тэй: «Хүн түрэлтэндэ иимэ… шаг зүйлнүүдые үгэһэн, … ёһотой һайнаар сахижа бай… дай үмэнэ малгайгаа абаж… халан хүргэн, доро дохихо … хүрэнэ». Хүч бүхэнэй досо… бодолнуудай түрэдэгынь да…

Цыден Бал…

Редакцида ерэһэн бэшэгүүд

Редакцида үдэр бүри ажалшадай олон бэшэгүүд орожо байдаг. Манай газетые уншагшад ажахын һалбари бүхэндэ табанжэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөнэй ябаса тухай, тэрэнэй түрүүшүүл—солото хүнүүд тухайда тэдээн соогоо бэшэнэ. Промышленна предприяти, колхоз, совхоз бүхэндэ бүгэдэниитын мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрээд, хүдэлмэришэд, колхознигууд, механизаторнууд шадаал һаа ехэ продукци гүрэндөө үгэхын түлөө шармайн тэмсэнэ. Мүн энээнтэй хамта ажалшад өөһэдынгөө ажаглалта, дурадхал тухай бэшэнэ, дутуу дундануудые элирүүлнэ. Ажалшадай бэшэгүүдэй заримыень доро толилбобди.

Элдүүрингээ газарые үргэдхэе

...рэиин XX съездын түүхэтэ ...бэринүүдээр зоригжоһон Ка...ань аймагай колхозуудай гэшүүдэ ажахын культурануу... хаагаа овощнин һайн ургаса ...н түлөө социалистическэ мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрүүлэнхэй. ...зорилгоор мүнөө жэлдэ ...ушнхэ районой дотор колхозой огородые механическаар уһалха хүдэлмэри эмхидхэ... Дүтын гол горхондо насос ...оод соргоор, һубаг канаваар ...дөө үргамалда уһан оруулна. Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз ...элшэн нүхэр Квасников) ...оо механическаар уһалалга ...эр эмхидхээ. Тус колхозой ...рганизациин секретарь нүхэр ... Корнеев, колхозой агроном Н. Сороковиков эдэ хүдэлмэридхэ хэрэгтэ эдэбхитэйгээр ...алсана. Тус колхоздо час соо ...ометр уһа гаргаха хүсэтэй ко...ор тодхогдоо. Энэгээр 65 гек...ород уһалагдана. Уһанһаа огоро...эртэр 200 метрын газарта хо...од, 2,4 модоной газарта бу...род соогуур һубаг малтадаг ...аар канава татагдаа, тэрэшэ...хэзэ хобоо, һубагууд малтахай.

...ыше, огородые механическаар ...а хэрэгтэ мүн ехэ дутагдалнууд ... Жэшээнь, Кировэй, Ворошиловэй нэрэмжэтэ колхозуудта хүсэ ба...насосууд тодхогдоогүй, хоолой ...хэзэ юумэгүй дээрэһээ кана...элэлиг газарта малтаһан, тэрэн соогоо уһанинь ...ганэ. Үбэлэй сагта эндэ ...р хобоо хэхэ хэрэгтэй.

...ые уһалха хүдэлмэри ...татаха хамта, мүн Сталинай нэрэмжэтэ колхозуудта ...ойн намаг үные хаташаха хүдэлмэридэ эхилдэ. Хадын горхонуудай ... ондоо тээгүүр урадхуулха хүдэлмэри ябуулха шухала. Жэшээнь, Еловка гэжэ горхоной һаба Никиткин гэжэ голтой ниилүүлэгдэ. Тимлюйкэ гэжэ горхоной һаба мүн ондоо тээ болгогдохоор хүдэлмэри хэгдэжэ байна. Энэ хоёр горхоной уһан намаг руу урдахаяа болиходонь тэндэ уһагүй болоо байна. Шэнэ газар элдүүрилжэ, тарьянай ба сабшалангай газар болгохын тулада МТС-эй хүсөөр ехэ хүдэлмэри ябуулагдаһан байгаа. 400 гаран гектар газар хахалагданхай. Энээн дээрэһээ нэгэ жэлэй ногооной, овёсой һайн ургаса ургажа байна.

Тимлюйкэ горхон шэнэ һабадаа орходоо олон колхозуудые уһаар хангаха юм. Жэшээнь, Сталинай, Кировэй, Маленковой, Ленинэй, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозуудай бэлшээринэнь уһаар хангаха байна. Энээнэй урда тээ энэ газарта хүнэй эдихэ, мори уһалха уһые бочкоор зөөжэ асардаг байгаа. Мал уһалхын тулада үдэр бүри 6—8 модоной газарта абаашадаг һэн.

Мүнөө хэгдэжэ байһан мелиоративна хүдэлмэритэй хамта шэнжэлэлгэ, съемкэ хэгдэнэ, проект табигдана. Колхозуудтай баталһан договорой ёһоор МТС техникэеэрэ газарай хүдэлмэри хэнэ. Хараалагдаад байһан мелиоративна хүдэлмэриин хэгдэхэдэ 1956—57 онуудта аймагай колхозууд урдань намаг байһан 3 мянган гектар сабшалангай, тарялангай, бэлшээриин газартай болохо, энэнь овощь тарижа ургуулхада тон һайн байха юм.

Худөө ажахын культурануудай ургаса дээшэлүүлхэ хэрэгтэ мелиоративна хүдэлмэри улам ехэ удхашатай болохо, тиимэһээ энэ хүдэлмэри ябуулхадаа хүдөө ажахын мэргэжэлтэд болон хүтэлбэрилэгшэд ехэ анхаралтайгаар хандаха ёһотой.

А. Быков, Тимлюйскэ МТС-эй инженер-мелиоратор.

Харгы тухай харгын тэмдэглэл

(Хэжэнгэ—Хори—Улан-Удэ)

Һаяхан Хэжэнгэ тосхонһоо автобуста һуугаад Хори тээшэ табилуулбабди. Барагхан харгыгаар удаашьегүй Ворошиловай нэрэмжэтэ томохон колхозой центр хүрөө һэмди. Эндэ автобусай байхада олохон хүнүүд һууба, тэдэнэй тоодо хоёр үбгэжөөлнүүд минии урда һуушаба.

Тэрэ колхозһоо холошье ябангүй автобуснай хада дабажа эхилбэ. Эндэ һаяхан хура бороо орожо, харгы хонхо ёнхо боложо муудаһан байба. Автобусай иишэ тиишээ хэлтэгэд ялтагад гэхэдэ хүнүүд «ой, ой» гэлдэнэ. Машинын нэгэ ехээр хэлтэтэд гэхэдэ, нэгэ һамган «һү, абарыт! хүмэржэ байналди» гэн хашхарба.

Аюултай газараа гаталжа, минии урда һуутаад ябаһан нэгэ үбгэжөөл нүгөөдэдөө иигэжэ хэлэбэ:

—Энэ харгы заһабарилхада барагхан юумэл даа, хэды үбгэдые асараад табяа һаань, долоон хоног соо хээд лэ хаяжархиха байгаа.

—Теэд тиимэ үбгэд манай колхоздо биил, өөһэдөө энээниие бүтээхэ дуратайгаар хөөрэлдэгшэ, харин...

—Юу харин гэнэш даа, дуратай һаань, асараад заһабарилуулхаа яагаа юм?

—Харин, тэдэниие эмхидхэхэ хүнүүд олдоногүй.

—Үгы, аймагай харгын ноёдшье, мүн колхоздошье тэдэниие эмхидхэхэ хүн бии юм бэшэ гү? Тэдэнь юу хэжэ байдаг юм?

Нүгөөдэ үбгэжөөлынь абяагүй болошобо. Түрүүшын үбгэжөөлэй асуудалда харюу үгэхэ хүнүүд Хэжэнгэдэ олдохо аабза гэжэ найдагдана.

«Һү, һөө» тэлдэһээр аюулта харгыгаа гаталжа, Хори тосхон хүрэбэди. Тосхоной үйлсөөр ябатараа урагшаа хойшоошье эрьеэлдэһээнээ ойлгохын аргагүй. Үйлсэ руу харахада шабартай шалбаагууд дүүрэн, тэдэнэрһээ зайсаха гэжэ жолоодогшомнай машинаяа иишэ тиишэнь эрьюулнэ. Энэ шалбаагууд хаанаб гэхэдэ. Хориин харгы ашаглалгын управлениин конторын үүдэндэ гэхээр шахуу, теэд тэрэнэй начальник хаража байгаад заһуулхагүйнь гайхалтай.

Хэгдэхэ хүдэлмэри Хориһоо Улан-Удэ хүрэтэр ехэ юм аабза, үшөөл гарынь хүрөөгүй ха юм, гэжэ һанагдана. Теэд Улан-Удэ тээшэ ябахада өөдтэй хэгдэһэн юумэн харагданагүй. Дун сагаан талада шэнэ хүүргэ баригдажа байһан лэ хэбэртэй. Үдын МТС хүрэжэ ябахада шэнэ харгы татажа ябаһан нэгэ скрепер тракторта зогсожо байна.

Энэ управлениин хүнүүд шэнэ харгы татажа байһандаа найдашоод, заһабарилгын хүдэлмэри хэрэггүй гэхэдэ болохо. Энэ тухай доро толилогдоһон зураг тэршэлэн харуулна. Иимэ ушарнууд Хориин харгыда олон, яма, ухаабанууд дүүрэн.

Иимэ байдалые хэн усадхаха юм? —гэжэ БМАССР-эй харгы замай управлениһээ асуугдаха байна.

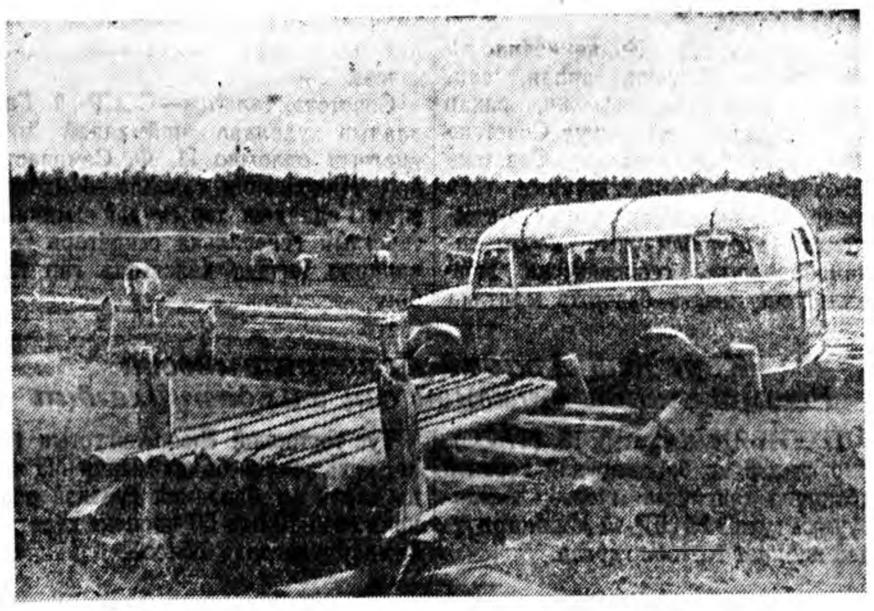

Энэ хүүргэ дээгүүр хэзээ гарадаг болохо гээшэ хаб? **А. Мантаев.**

Үбһэн юундэ багаар абтадаг болооб?

Иволгын аймагай «Коммунизм» колхоз адуу мал олонтой юм. Эдээнээ үбһэ тэжээлээр хүсэд хангажа шаданагүй. Энэ шалтагаанаар жэл бүри эндэ тэндэһээ элдэб тэжээл худалдажа абаха баатай болоно. Газарай бага, үрэжэлгүй дээрэһээ эндэ үбһэн багаар абтана бэшэл. Хэрбээ байһан газараа һайнаар эдлээд байгаа һаа, мүнөө байһан малһаа үшөө олон малые тэжээхэ шадалтай гээшэ. Мүнөө колхозой гэшүүд сабшалангайнгаа газар муугаар харууһална, үтэгжүүлнэбди гэжэ зүб хэлсэдэг. Иигээд байхада колхозой хүтэлбэрилэгшэд хайшан гэжэ ехэ үбһэ сэбэрээр хуряажа абахаб гэһэн асуудал һайса зүбшэн хэлсэдэг гээшэ. Тиин энэ сабшалан дээрээ ногоо һайнаар ургуулха тухай ехэ анхаралаа табинагүй гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Хэдэхэн луговодуудые сабшалан дээрэ хүдэлхыень гаргадаг. Теэд эдэнэрын дүршэл багатай дээрэһээ сабшалангаа һайнаар уһалжа шаданагүй.

Сабшалангай ургаса дээшэлүүлхэ асуудал «Коммунизм» колхозой гэшүүдэй урда тон хурсаар табигдаха ушартай. Энээниие иимэ баримтануудаар гэршэлээ. Хэнэйшье мэдэһээр колхоз тэжээлэй ехэнхи хубииень сабшалан дээрэһээ абана, теэд сабшалангай ургаса жэлһээ жэлдэ муу боложо, ногоониинь шэнгэржэ, шанар муутай боложо байна. Энээнэй шалтагаан юун бэ гэхэдэ, сабшалан дээрэ үтэгжүүлгэ оройдоо хэгдэнэгүй, мүртэйгөөр уһалагданагүй. Уһалууриин һубаг канава яһала һайн, уһалхаар уһаншье хүрэмөөр аад, тэрэнээ сабшалан дээрээ жэгдээр хубаарилан уһалжа шадагданагүй. Хабарай һайрамаар эртын уһалалга хэхэдэ таршаа хорхойшье үсөөн байдаг гэжэ үбгэд, хүгшэд хэлсэдэг. Тиимэһээ сабшалан уһалха хүдэлмэри һайнаар эмхидхэхэ гээшэ тон шухала болоод байна. Намар уһанай хүрэхэ багта сабшалан дээгүүр уһа гаргажа тошон халяагаа хада һайн байгаа. Гадна, луговодуудай бригада түрүүшүүлэй дүй дүршэлдэ һураха ёһотой. Сабшалангай ургаса һайжаруулхын тула эдэ бүгэдэ хүдэлмэри хэгдээгүй дээрэһээ мүнөө ногооной ургаса тиимэ һайн бэшэ.

Мүн үбһэ хуряалгын үедэ сабшагдаһан газар дээрэ наг шэбхэ гаргаа һаань, һайн байгаа. Гадна, үбһэ хуряалга дээрэ ажал һайнаар эмхидхэхэ шухала. Энэ хүдэлмэридэ бригадануудые звенонууд болгожо таһалаад, хүдэлгүүлээ һаа, хамаагүй һэн. Тиихэдэ хүнэй хэһэн ажалые учётчик хэмжээд лэ байдаг заншалтай. Тиигэнхаар хүдэлмэриин үдэрһөө түрүүн учетчик звено бүхэндэ нормын ёһоор газарынь хэмжэжэ үгэдэг байгаа һаань, зохистой байха һэн.

Сабшалангайнгаа ургасые жэл бүри һайн болгохын тулада «Коммунизм» колхозойхидой ехэхэн оролдолго гаргаха сагань болоо.

Д. Тогочиев.

„Бүхэли үдэртөө хүлеэхэ саг болодог“

Манай Мухаршэбэрэй аймагта зам харилсаанай хэрэгтэ үшөөл дутуу юумэн олон. Аймагай центрһээ 50-70 модоной газарта байдаг Суулга, Подлопатка гэхэ мэтын ехэ тосхонууд бии юм. Эндэ аймагай эгээн томо 6 колхозууд, хоёр МТС-үүд оршоно. Эдээнэй хоорондо ябаха хэрэг али олон гарадаг байна. Теэд эдээнэй хоорондо саг үргэлжэ ябажа байдаг автобус гү, али тусхай автомашина байдаггүй. Тиимэһээ хүдэлмэришэд ба колхознигууд эндэ ябахадаа үнэтэ сагаа барадаг. Энээниие аймагай эмхи зургаанууд мэдэбэшье, анхаралаа табинагүй.

Гадна Улан-Удэһээ Бичура хүрэтэр ябадаг ашаанай такси Суулга, Подлопатка дээгүүр байгаад гарадаг болонхой. Энэнь тон һайшаалтай. Теэд заримдаа энэ машинын жолоодогшод өөрынгөө бэсын амарые хараад, эдэ тосхонуудта тогтоншьегүй гарадаг заншалтай. Жэшээнь, июлиин 23-да № 80—06 машинын жолоошо заахан үхибүүдтэй, юумэ бариһан хүнүүдые Суулгаһаа 7 модоной газарта буулгаад, үшөө хараагаад ябашоо. Энэ машинын шофер Емельянов «Суулга абаашаа хадам мүнгэ түлэхэт» гэжэ зандарһан байна. Иимэрхүү ушар ганса энэ бэшэ. Эдэ бүхы дутагдалнуудые дары усадхахые эринэбди.

Б. Цыренов, Суулгын дунда һургуулиин багша.

Һаруул, уужам гэр хэрэгтэй

Улаан-Бургалтай колхозой дэргэдэхи (Ториин аймаг) фельдшерскэ пунктын, Бургалтайн сельпогой магазинай байдаг гэрнүүд ажалшадай эрилтые хангажа шаданагүй.

Фельдшерскэ пункт соо ороходо хүнэй хүлөө табиха зайгүй уйтан, үбшэнтэниие үзэдэг, эмшэлдэг таһалгань нимгэн хабтагайгаар, забһартайгаар хэгдэһэн дээрэһээ ханын саада тээ байһан хүнүүдтэ хуу дуулдажа, харагдажа байдаг. Мүн эндэ нарайлгын гэр нээгдэхээр үниипэй шэмээтэй аад, таатай гэрэй үгы дээрэһээ нээгдэнэгүй.

Бургалтайн сельпогой магазин утаашаа арбан алхам хүрэхэгүй мүн лэ уйтан гэр соо байна. Тиимэһээ эндэ ажалшадта культурнаар наймаа эмхидхэхын аргагүй.

Колхозой хүтэлбэрилэгшэд, аймсоведэй гүйсэдкомой элүүрые хамгаалгын, худалдаа наймаанай таһагуud эдэ организацинуудые һаруул, сэбэр, зохид һайн түхсэрэлгэтэй гэрнүүдтэ оруулха бэзэ гэжэ найдагдана.

Г. Михайлов.

Хамараа үргэнэ гээшэ гү?

...нютагуудай арад зон куль... ажабайдалтай боложо, сагай ... кино, театр, ба элдэб һонир... наада зугаа харахые хүсэдэг ... Гадна, хүн зоной олонхинь ...эн залуугүй, нютаг дээрэ зүжэг ...табиха дуратай, тэрээндэ ...ададаг, бэлиг шадабарияа дээшэ...ые оролдоно. Энээниие манай ...бликын нийслэлдэ үнгэргэгдэ...үдөөгэй уранһайханай харалга ...нэ. Манай аймагай уранһай... нааданай коллектив нилээд ... болонхой. Бүри 1954 ... энэ коллектив түрүү һуури ..., Москвада үнгэргэгдэһэн Бу...иин харалгада хабаадалсаа ... Энээнэй һүүлээр өөһэдынгөө ... бэлигые аймаг соогуураа яба...стагаархиндаа харуулжа, бая... аабза гэжэ закаменайхид ... найдаһан байгаа. Теэд энэ ...баринь харюулагдаагүй. 1954 ... гансал Закаменай МТС-тэ ... харуулаад бэшэ колхозуу... ябаагүй юм. ...ун энэ үбэлшье тус коллектив ...мжалта туйлаа юм. Республи... нийслэлэй ажалшадта гоё һай... зүжэг наада харуулаа һэн. Энэ коллективэй хүтэлбэрилэгшэ Бальжинима Дугаров БМАССР-эй габьяата артистын нэрэмжэтэ хүргөө һэн.

Иимэ суутай уранһайханай коллектив байһан аад, мүнөө бии үгыншье мэдэгдэнэгүй. Юуб гэхэдэ, колхозуудаар ябанагүй ха юм. Жэшээлхэдэ, хабарай тарилгыншье, мүнөө үбһэ хуряалгыншье үедэ Утаата-Далахайн, Санагын, Енгорбойн, Хужарай сомонуудта нэгэшье ябаагүй. «Аймагаймнай артистнар яашоо юм, али республика соогоол суутай болоо хадаа, манай энээгэрхинэй магтаалаар яахамнайб» гэнэ гү гэжэ эдэ сомонуудай ажалшад хэлсэдэг болонхой.

Уранһайханай энэ коллективэй хүдэлэнгүй байһанда аймагай гүйсэдкомой культурын таһаг ехэ зэмэтэй байна. Аймагай ажалшадай культурна эрилтые хүсэдөөр хангаха гэжэ тэдэнэр оролдоногүй.

В. Очиров, Кировэй нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн.

Уһагүй худаг

...харшэбэрэй аймагай Булганинай нэрэмжэтэ колхозой правлени, ...йна организаци ажал ехэтэй ...мэрине механизацилха тушаа ...дахин хэлсэһэн, хэдэн олон тог...шье гаргаһан байгаа.

...эд тэрэ ехэ хөөрэлдөө, олон тог...нуудые гаргаһанайнгаа эсэстэ ... гэжэ «Барка» нютагта худаг...уһа гаргаха насос тодхоһон бай... Гэбэшье, тэрэнь удаан саг соо ...леөгүй, нэгэ хэды болоод хааг...оо. Энээн тушаа артелиингээ ...бэрилэгшэдтэ колхознигуудай ...ахада түрүүлэгшэ нүхэр Сиби... хэмжээ абахын оронда харин ...качка хүдэлхэгүй, бензин бай..., горхоной уһа асаржа эдигты» ... харюусадаг.

...дэхи горхониинь урдадаггүй, ...энь минин шалбааг юм. Хүнэй ...һээ байтагай малшье уудаг... хубсаһашье угааажа болохогүй ...ай. Теэд уһатай болохо аргагүй ... гү?

Н. Барской.

...ндэ хэмжээ абанагүйб

...чурын аймагай Кировэй нэрэм... колхоздо үбһэ хуряалга ехэ ...аар ябуулагдажа байна. Энэ ...озой хоёрдохи, гурбадахи бри...нууд һая болотор нэгэншье га... сабшаагүй, нэгэдэхи бригадань ...оо 67 гектарта үбһэ сабшаа.

...һэ хуряалгын иимэ муугаар ...лагдажа байхада колхозой хү...эрилэгшэд юундэ һанаагаа зо..., хэмжээ абанагүйб?

Б. Дымбрылов.

КЛУБАЙ ХУДЭЛМЭРИ ҺАЙЖАРУУЛХА

(Ажалшадай бэшэгүүдэй шэнжэлэл)

Мүнөө арад зоной культурна эрилтэ улам ургажа байна. Ажалшад саг үргэлжэ һони һонин лекци, элидхэл шагнаха, кино, театр, уранһайханай самодеятельностиин концерт хаража байха хүсэлэнтэй байдаг.

Ажалшадай эдэ культурна эрилтые хангаха хэрэгтэ хүдөөгэй клуб, уншалгын байшан, улаан булан, культбаза, библиотекэнүүд тон ехэ үүргэтэй. Гэхэтэй хамта, манай республикын зарим аймагуудта культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри үшөөл һулаар ябуулагдана. Зарим хүдөөгэй клуб болон библиотекэнүүд ажал хүдэлмэреэ мүнөө хүрэтэр һайнаар эмхидхэжэ шаданагүй. Энээн тухай хүдөө бэшэгшэд редакцида мэдээсэнэ.

Манай газетын редакцида Мухаршэбэрэй аймагһаа хүдөө бэшэгшэ **Н. Барской** гэгшын мэдээсэһэнэй ёһоор Булганинай нэрэмжэтэ колхозой дэргэдэхи хүдөөгэй клубта культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри огто ябуулагданагүй. Клубые даагша нүхэр Е. Дамбаева ажалай түсэб оройдоо табинагүй. 1956 оной гараһанһаа хойшо эндэ нэгэшье лекци уншагдаагүй, залуушуулай вечер хаа яа үнгэргэгдэдэг болобошье, гансахан лэ ёохор наадаад тарадаг байна. Тиимэ һайн вечер оройдоо үнгэргэгдэдэггүй. Сүлөөтэй сагтаа залуушуулай клубтаа сугларжа, элдэб наада эмхидхэхэ гэхэдэнь клубынь суурьгатай байдаг. Нүхэр Дамбаева гэрэйнгээ ажал хээд, гэртээл һуудаг заншалтай.

Сомоной соведэй түрүүлэгшэ нүхэр П. Дымбрылов, Мухаршэбэрэй аймсоведэй гүйсэдкомой культурын таһагые даагша нүхэр Полоротов эдэ баримтануудые һайса мэдэжэ байгаад, хэмжээ абанагүй.

Мүн Зэдын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой дэргэдэхи клуб, библиотекын хүдэлмэриин дутагдалнууд тушаа хүдөөгэй селькор **Цыремпилов** иигэжэ мэдээсэнэ. Энэ колхозой дэргэдэхи клубта ямаршье хүдэлмэри ябуулагданагүй. Угаа ядахадаа клубые даагшашье мүнөө болотор томилогдоогүй байһаар. Клубынь эзэгүй, сонхонуудайнь шэлнүүд эбдэрхэй, задагай зайдан болошоод байна. Клубай захада кино-аппарат тодхогдохо тусхай будка хэзээ үбэлһөө хойшо баригдажа эхилһэн аад, тэрэнь мүнөө хүрэтэр дүүргэгдэнэгүй. Мүн эндэхи библиотекэ соо шэнэ ерэһэн газетэ, журналнууд хүнэй уншаха газарта табигдадаггүй, тэдэнь иишэ тиишээ харанхы нэгэ углууда хаятай байдаг. Колхозой почтальон ерэһэн газетэ, журналнуудые саг соонь эзэдтэнь хүргэхые мүн лэ оролдодоггүй, гэртээ хэдэн хоногоор дарана.

Эдэ бүгэдэ дутагдалнуудые усадхаха тушаа хэмжээ абахыень колхозой правленидэ, партийна организацида (түрүүлэгшэнь нүхэр М. Аюшеев, секретариинь нүхэр Б. Цыбикжапов) колхознигуудай зүгһөө хэдэ дахин эрилтэ хэгдэһэн байбашье, тэрэниие хэншье анхаралдаа абанагүй.

Закаменай аймагай Бур-Цакирай сомоной советдэ культурно-гэгээрэлэй, ойлгуулламжын хүдэлмэри мүн лэ һулаар ябуулагдана. Эндэхи ажалшадта, мүн холын отара, гүүртэ, бригада бүхэндэ агитаторнууд бии гэжэ нэрэтэй аад, тэдэнэр ажалшадай дунда хөөрэлдөө эмхидхэхэ, түрүүшүүлэй хүдэлмэриин дүй дүршэлые нэбтэрүүлхэ хэрэгтэ ехэ муугаар хандана. Жэшээлхэдэ, Ждановай нэрэмжэтэ колхоздо жэшээтэ һайнаар хүдэлмэриилдэг түрүү һаалишад яһала олон. Теэд тэдэнэй ажалай дүй дүршэл һаалишадай дунда нэбтэрүүлэгдэнэгүй. Колхозой холын отара, гүүртэнүүд, бригадануудта ханын газетэ, дайшалхы хуудаһан, «Молния» гэхэ мэтэ гаргагданагүй. Энэ хэрэгтэ агитаторнууд болон Бур-Цакирай хүдөөгэй клубые даагша нүхэр М. Очирова ехэ юумэ хэхэ ёһотой аад, биратай юумэ хэнэгүй.

Мүн Бур-Цакирай хүдөөгэй клуб һүүлэй үедэ ажалаа ехээр һуларуулаа. Клуб доторнь нэгэ хэды портредүүдһээ бэшэ ондоо нэгэшье плакат, фотомонтаж, диаграмманууд гэхэ мэтэ ажалшадта харуулан ойлтуулха зүйлнүүд байхагүй. Клубай дэргэдэ эмхидхэгдэһэн уранһайханай самодеятельностиин кружок урдань ехэ һайнаар хүдэлдэг, хүдөөгэй залуушуул энэ кружогто эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг байгаа. Тэрэ кружогойхид 1956 оной эхеэр аймагай центртэ үнгэргэгдэһэн уранһайханай самодеятельностиин харалгада гурбадахи һуури эзэлээ һэн. Харин мүнөө болоходоо энэ кружок хүдэлмэрилхэеэ оройдоо болишоо. Нүүдэл библиотекэ фермэ, гүүртэнүүдээр үбэлдөө ябадаг аад, харин мүнөө үедэ, малда тэжээл бэлэдхэлгын иимэ харюусалгатай үедэ абяа шэмээгүй болошоо. Тиимэһээ, малажал дээрэ, үбһэ хуряалгада ябажа байһан колхознигууд элдэб һонирхолтой номуудые, шэнэ газетэ, журналнуудые саг соогоо уншажа байха аргагүйдэнэ. Мүн почто эндэ ехээр хожомдожо асарагдана. Һүүлэй үедэ эндэ кинокартинашье ехэ үсөөнөөр харуулагдадаг болоо гэжэ Закаменай аймагһаа селькор нүхэр **Д. Будажапов** манай газетэдэ мэдээсэбэ.

Баргажанай аймагай Большое-Уро гэжэ тосхон хүн зоноор олон эгээл томо тосхонуудай нэгэниинь юм. Гэбэшье, эндэхи ажалшад хүдэлмэриингөө һүүлээр сүлөөтэй сагаа культурнаар үнгэргэжэ шаданагүй. Юуб гэхэдэ, эндэ ажалшадай дунда культурна хүдэлмэри ябуулагданагүй. Хүдөөгэйнь клуб юушье хэнэгүй, клубые даагша нүхэр Плеханов ажал хүдэлмэреэ түсэбгүйгөөр ябуулһанайнгаа түлөө тэндэһээ гаргагдаһан, орондонь Зверкова клубые даагшаар ороһон байна. Теэд мүнөөшье энэ клубай хүдэлмэридэ хубилалта болоногүй. Клубай дэргэдэхи лекторскэ нэгэдэл мүн лэ өөдтэй юумэ хэнэгүй, лекторскэ нэгэдэлэй нэгэшье хүн ажалшадай дунда лекци, хөөрэлдөө үнгэргэнэгүй. Эндэ шатар, даам табижа, музыкэдэ һураха кружогуудшье эмхидхэгдэнэгүй. Энэ клубые эртээнһээ заһабарилжа эхилхэ, пеэшэнгыень шэнээр хэхэ ёһотой аад, тэрэ хүдэлмэри үшөө эхилээдүй байһаар, гэжэ нүхэр **М. Гроссман** бэшэнэ.

Эдэ бүгэдэ, дээрэ дурсагдаһан баримтанууд юу харуулнаб гэхэдэ, зарим аймагай культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай хүндэтэ уялгадаа муугаар хандадагыень гэршэлнэ.

Манай республикын Культурын министерство ажалшадай культурна эрилтэдэ анхаралтайгаар хандаха, культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэриие һайжаруулха талаар бодото хэмжээ абаха ёһотой.

Мүнгэн шанда хүртэбэ

Хориин аймагай «Улаан-Одон» колхозой хониной товарна фермынхид энэ жэлдэ хони хайшалалгые урда жэлнүүдтэ орходоо эмхитэйгээр үнгэргэжэ, хонин бүриһөө дунда зэргээр 2,8 килограмм һайн шанартай нооһо абаба.

Хонишон нүхэр Эрдынеева илангаяа һайн амжалта туйлаа. Тэрэнэй даажа байһан хонидой туд бүриһөөнь дунда зэргээр 4 килограмм 900 грамм нооһон хайшалагдаа. Мүн хонишод Дамбаева, Балганова гэгшэд хонин бүриһөө дунда зэргээр 4 килограмм шахуу нооһо хайшалаа.

Түсэбтэ даалгабаряа үлүүлэн дүүргэһэнэйнь түлөө колхозой правлени тэдэ хонишодые һая мүнгөөр шагнаа.

С. Бардунаев.

Задагай зайдан байһаар

Доржо Банзаровай нэрэмжэтэ колхоздо (Зэдэ) аяар 11 жэлэй саада тээ колхозой правлениин шэнэ байшан баригдажа эхилһэн юм. Тэрэ гэрынь хэдэн жэлэй турша соо үүдэ, сонхо, оройшьегүй һалхи бороондо үмхиржэ, гажажа байһанаа энэ жэлэй одоошье сонхотой, пеэшэнтэй, оройтой боложо, гэрэй шэнжэ түхэлтэй болоһон байгаа.

Гэбэшье, мүнөө болотор юундэшьеб ашаглалгада оруулагданагүй. Һүүлшын үедэ тэрэ гэрэйнь үүдэн нээлгэтэй, хони ямаадай хоноолгын, үхибүүдэй наадалгын газар болошоод, хана, палаахань муудажа, шэл, рамануудынь эбдэржэ байна.

К. Доржиев.

СССР-эй арадуудай спартакиада

СССР-эй арадуудай спартакиада августын 13-да юһэдэхи үдэрөө үргэлжэлбэ. 14 ондоо түхэлэй спортоор мүрысөөн болоһоор. Баскетбол, бокс, хүнгэн атлетикэ, уһанда тамаралга, теннис, фехтовани, футбол гэхэ мэтын спортнуудта олон тоото хүн зон гол анхаралаа хандуулна.

СССР-эй арадуудай спартакиадын үедэ түрүү һуури эзэлхые хүсэһэн командануудай дунда залуушуул олон. Тэдэнэр хадаа элдэб түхэлэй спортоор спортивна нэгэдэхи разряд абаһан эдир залуу хүбүүд, басагад болоно. Тэдэнэр эндэ—Москвада ерээд байхадаа өөһэдынгөө мэргэжэл һайжаруулжа, шэнэ илалта туйлахые бултадаа хүсэнэ.

Мүрысөөнэй үедэ 198 залуу спортсменүүд спортын мастерай нормые дүүргэв. Велосипедистнүүд эгээн һайн үрэ дүнгүүдые туйлаа. Велосипедээр урилдалгаар 71 хүн спортын мастерта табигдадаг эрилтэнүүдые хангажа шадахаар үрэ дүн туйлаһан байна. Тэдэнэй удаа хүнгэн атлетигүүд, тиигээд хүндэ атлетигүүд, буудагшад ба уһанда тамарагшад ороно.

20 километртэ спортивнаар адхалан ябалгын мүрысөөн августын 13-най үглөөгүүр болоо.

Воронежһоо ерэһэн спортсмен М. Лавров (РСФСР-эй суглуулагдамал команда) түрүүлжэ ерээ. Тэрэ хадаа 20 километртэ 1 час 27 минута 58,2 секунда соо ябажа, дэлхэйн шэнэ рекорд тогтоогоо. Тэрэнэй удаа москвич Л. Спирин ерээ. Л. Спирин 1 час 28 минута 1,8 секунда соо 20 километртэ ябаа. Тэрэнь дэлхэйн урдын рекордһоо булюу байхаһаа гадна, Москвагай шэнэ рекорд болоно. Литовско хүнгэн атлетик А. Микенас гурбадахи һуури эзэлээ. Тэрэ 1 час 29 минута 57,6 секунда соо ябажа, Литвагай шэнэ рекорд туйлаа.

Гимнастикаар болоһон мүрысөөн дүүрээ. Мүрысөөнэй һүүлшын үдэртэ «Эдир пионернүүдэй» стадион дээрэ 16 бэрхэ гимнастнууд шадабаряа харуулаа. Валентин Муратов (Москва) гимнастикаар ороной чемпионой ба СССР-эй арадуудай спартакиадада илажа гарагшын нэрэзэргэ олоо. Мүн аяараа хэгдэдэг упражненеэр ба сахаригуудта шагтагалдажа упражнени хэлгээр ороной чемпионой ба спартакиадада илагшын нэрэзэргэдэ мүн лэ хүртөө.

Гимнастикаар командануудай хоорондо болоһон мүрысөөнэй дүнгөөр 1409,8 балл абаһан москвагайхид нэгэдэхи һуури эзэлээ. Украинын команда хоёрдохи, Ленинградай спортсменүүд — гурбадахи, РСФСР-эй суглуулагдамал команда —дүрбэдэхи, Грузиин гимнастнууд — табадахи, Армянска ССР-эй команда — зургаадахи һуури эзэлээ.

Хүдэлдэг сагаалса буудалгаар спартакиадын түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн дүүрээ. Түхэрээн стенд дээрэ хүдэлжэ байһан сагаалсануудые буудалгаар украинец А. Каплун нэгэдэхи һуури эзэлээ. 100 хүдэлдэг сагаалсын 98-ень тэрэ бута буудаа. Хоёрдохи ба гурбадахи һууринуудые москвагайхид Н. Дурнев В. Леонтьев хоёр эзэлээ. Тэдэнэр хоюулаа хүдэлдэг сагаалсые 97 дахин тудаа. Ленинградайхид И. Кибин А. Королюк хоёр дүрбэдэхи ба табадахи һуури эзэлһэн байна. Тэдэнэр хоюулан 95 сагаалса тудажа, адли үрэ дүн туйлаба.

Түхэрээн стенд дээрэ хүдэлдэг сагаалса буудалгаар командануудай хоорондын мүрысөөндэ москвагайхид түрүүлээ. Удаань Ленинградай команда, РСФСР-эй суглуулагдамал команда, Украинын, Грузиин, Латвиин буудагшад ороно.

Буудалгын гурбан янзын упражненинүүдээр командануудай хоорондын мүрысөөнэй дүнгые судейскэ коллеги гаргаа. Энэ мүрысөөндэ РСФСР-эй суглуулагдамал команда илажа гараа. Москвагайхид хоёрдохи, ленинградайхид — гурбадахи, Украинын команда—дүрбэдэхи, Грузиин—табадахи, Латвиин—зургаадахи һуури эзэлээ. Саашадаа Белоруссиин, Азербайджанай, Эстониин, Карельскэ АССР-эй, Казахстанай, Молдавиин, Армениин, Литвагай, Туркменскэ ССР-эй, Узбекскэ ССР-эй, Киргизиин болон Таджикистанай командануд һубаряад ороно.

***

Бага калибрын ташуур буугаар буудалгын гурбадахи мүрысөөн «Динамын» буудалгын газарта августын 13-да эхилээ.

Энэнь түрүүшын хоёр мүрысөөндэ орходоо һураггүй һайнаар үнгэрөө. Армениин түлөөлэгшэ В. Мативосян хэнһээшье һайнаар буудаа. Буудалгаар Армениин команда түрүүлбэ. Казахстанай спортсменүүд хоёрдохи, РСФСР-эй суглуулагдамал команда —гурбадахи һуури эзэлээ.

Буудалгаар өөһэд хоорондын мүрысөөнэй гурбадахяа болоод байхадань, А. Зельбербордт (РСФСР-эй суглуулагдамал команда) түрүүлжэ гараа. Тэрэнэй удаа спортын мастернууд И. Новиков (Армени), И. Дерюгин (Украина) ороно. Командануудай хоорондын мүрысөөндэ Армениин спортсменүүд хэнһээшье, олон очко абаа. Удаадахи һууринуудтань РСФСР-эй суглуулагдамал команда, Украинын, Казахстанай, Туркмениин, Эстониин буудагшад ороно.

МҮРЫСӨӨНЭЙ ЯБАСА ТУХАЙ 700 КОРРЕСПОНДЕНТНҮҮД БЭШЭНЭ

Советскэ болон хариин оронуудай хэблэлэй олон тоото түлөөлэгшэдтэ мэдээнүүдые үгэжэ байхын тулада СССР-эй арадуудай спартакиада дээрэ пресс-бюро байгуулагданхай.

Централььна хэблэлэй, радиогой болон нютагай газетэнүүдэй 700 гаран корреспондентнүүд, хариин оронуудай журналистнууд спартакиада тухай бэшэнэ. Республиканска болон областной газетэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэдһөө гадна, городской болон районно газетэнүүдэй түлөөлэгшэд Москвада ерээ. Нютагай хэблэлһээ 200 шахуу хүн, хариин оронуудай хэблэлһээ зуун хүн байлсана.

Документальна фильмнүүдэй Централььна студиин зуу шахуу кинооператорнууд, тэрэшэлэн научно-дэлгэрэнгы фильмнүүдэй студиин кинорепортернууд мүрысөөе буулгажа абана. Физическэ культурын московско болон ленинградска институдууд һуралсалда хэрэглэхын тула фильмнүүдые буулган абана.

Үдэр бүри телевиденеэр дамжуулга хэгдэнэ. Москвагайхид телевизорнүүдэйнгээ экранууд дээрэ спортивна һони һонин мүрысөөнүүдые хараха аргатай.

(ТАСС).

Суэцкэ канал тухай асуудалаар Лондондо болохо конференцидэ ошохоёо Советскэ Союзай делегаци мордобо

Суэцкэ канал тухай асуудалаар конференцидэ хабаадахын тула Советскэ Союзай делегаци Лондон орохоёо августын 14-дэ Москваһаа мэрдоо. Д. Т. Шепилов (делегациие толгойлогшо), В. С. Семенов, Я. А. Малик болон Г. Т. Зайцевһаа тус делегаци бүридэнэ.

(ТАСС).

Советскэ Союзай делегаци Лондондо ерэбэ

ЛОНДОН, августын 14. **(ТАСС-эй тусхай корр).** Суэцкэ канал тухай асуудалаар конференцидэ хабаадаха Советскэ Союзай делегаци мүнөөдэр Лондон ерээ. СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министр Д. Т. Шепилов (делегациие толгойлогшо), В. Г. Семенов, Я. А. Малик ба Г. Т. Зайцев гэгшэдһээ делегаци бүридэнэ. Советнигүүд болон экспертнүүд делегацитай хамта ерэлсээ.

Великобританиин гадаадын хэрэгүүдые эрхилхэ гүрэнэй министр лорд Рединг, СССР-эй хэрэгүүдээр Великобританида байдаг этигэмжэтэ А. А. Рощин, СССР-эй худалдаа наймаанай түлөөлэгшэ В. А. Каменский, Советскэ посольствын болон СССР-эй Худалдаа наймаанай түлөөлэлгын зургаанай харюусалгата хүдэлмэрилэгшэд, хэблэлэй түлөөлэгшэд Лондонско аэропорт дээрэ делегациие угтаа.

СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министр Д. Т. Шепилов журналистнуудта зорюулан аэродром дээрэ иимэ мэдүүлгэ хээ.

ЛОНДОНДО ЕРЭЭД БАЙХАДАА Д. Т. ШЕПИЛОВЭЙ ХЭҺЭН МЭДҮҮЛГЭ

Господинууд!

Суэцкэ каналаар суднануудай һаадгүй ябаха тухай асуудалаар зарим гүрэнүүдэй зүблөөн дээрэ һанамжануудаа мэдэлсэхын тулада Советскэ Союзай делегаци Лондон ерэбэ.

Уласхоорондын арсалдаата асуудалнуудые хамаатай оронуудай хоорондо имагтал хэлсээ хэжэ шиидхэхэ шухала байна. Тиихэдээ ёһотойл үнэн сэхэ байха ба мүнөө сагай эрхэ байдалые хараадаа абаха гол ёһонуудые баримталха хэрэгтэй. Эдэ гол ёһонууд арадуудай хуулита эрхэ ба интересүүдые тон һайнаар хараадаа абахые, ехэ ба багашье гүрэнүүдэй хүсэд тэгшэ эрхэтэй байхые, бүхы оронуудай хоорондоо бэе бэедээ этигэлсэдэг байхаар оршон байдал тогтоохые, бүгэдэниитын эб найрамдал болон аюулгүй байдал бэхижүүлхые эринэ.

Египетскэ гүрэнэй заатагүй хабаадалгатайгаар, бэеэ даанхай, сүлөөтэ эрхэтэ Египедэй национальна интересүүдые, Суэцкэ каналые хэрэглэлсэдэг бусад оронуудай зохихо интересүүдтэй зүбөөр тааруулха ябадалһаа үндэһэлэн, хамаатай бүхы гүрэнүүдэй хоорондын хэлсээ хэжэ, арсалдаата асуудалнуудые гуримшуулжа болохоор арга зам бэдэрэн олохо хэрэгтэ туһалхын тула шухала бүхы юумые тус зүблөөн дээрэ советскэ делегаци хэхэ байна.

Лондоной гражданинуудта, тэдэнээр дамжуулан английска бүхы арадта зол жаргал ба һалбаран бадархыень ехээр хүсэжэ байһанаа дамжуулхые би хүсэнэб.

Советскэ Союзай болон Индонезиин хоорондо худалдаа наймаанай хэлсээн баталагдаа

ДЖАКАРТА, августын 13. (ТАСС). Советскэ Союзай, Индонезиин худалдаа наймаанай делегацинуудай хоорондо хөөрэлдөөн болоһоной үндэһөөр августын 12-то Джакарта городто хэлсээн баталагдаа. Тэгшэ эрхын, алишье таладаа ашагтай туһатай байлгын үндэһөөр советско-индонезийскэ худалдаа наймаанай харилсаае улам хүгжөөхэ ба бэхижүүлхэ гэжэ тэрээн соонь хараалагдана.

Энэ хэлсээнэй ёһоор, Индонезиин зүгһөө каучук, арһан, сай, кофе, какао-бобы, тамхин, сахар болон бусад эд товарнууд Советскэ Союзда худалдагдаха юм. Советскэ Союз элдэб түхеэрэлгэнүүдые, тэрэ тоодо транспортын, бүлүүр-компрессэй хэрэгсэлнүүдые, харгы замай барилгын, геологическа шэнжэлэлгын, нефть бэдэржэ малтаха ба нефть сэбэрлэн буйлуулха хэрэгсэлнүүдые, электротехническэ товарнууд, автомашинанууд, тракторнууд, оптико, металлаар хэгдэһэн зүйлнүүд, юрын бүдүүд, газетын саарһан, цемент болон бусад товарнуудые Индонезидэ худалдаха байна.

Договор баталагша хоёр талынхид Джакартада Советскэ Союзай худалдаа наймаанай түлөөлэлгэтэ эмхи зургаание, Сурабайеда тэрэнэй отделениие бии болгохо гэжэ хэлсээ.

Советскэ талаһаа—СССР-эй Гадаадын худалдаа наймаанай министрын орлогшо И. Ф. Семичастнов, Индонезиин талаһаа—Индонезиин Гадаадын хэрэгүүдэй министерствын генеральна секретарь Сувандрио гэгшэд хэлсээндэ гар табяа.

Корейскэ Арадай-Демократическа Республикада юумэнэй сэн химдаруулагдаа

ПХЕНЬЯН, августын 13. (ТАСС). Хэрэглэлэй эд бараануудай гүрэнэй рознично сэнгүүдые шэнээр химдаруулха тухай КНДР-эй Министрнүүдэй кабинет тогтоол гаргаа.

Тус тогтоолой ёһоор августын 14-һөө эдеэ хоолой ба промышленна хэдэ хэдэн эд бараанай гүрэнэй рознично сэн 10-һаа 50 процент хүрэтэр химдаруулагдаха болоо.

Хитадтай худалдаа наймаа хэлгые хорихо гэһэн американска политика буруу һүрэбэ

НЬЮ-ЙОРК, августын 13. (ТАСС). Юнайтед Пресс агентствын корреспондентын мэдээсэһэнэй ёһоор, Хитадай Арадай Республикатай худалдаа наймаа эрхилхые хорихо гэһэн американска политикын буруу һүрэһэн тухай статья гонконгско «Нью Ивнинг пост» газетэ толилоо.

Хорилтын хэгдэдэг болобошье Хитадай Арадай Республикын гадаадын худалдаа наймаан жэлһээ жэлдэ улам үргэдэнэ. Тиихэдээ, зүүн зүгэй, мүн баруун зүгэйшье оронуудтай худалдаа наймаа эрхилдэг болоо. Мүнөө КНР 63 оронтой наймаа хэнэ. Эдэнь 1954 ондо наймаа хэдэг оронуудтань орходоо хоёр шахуу дахин олон юм гэжэ газетэ бэшэнэ.

Энэ ушар КНР-тэй худалдаа наймаа эрхилэлгые хорихо гэһэн политикын буруу һүрэһые балшыса гэршэлжэ үгэнэ гэжэ газетэ онсо тэмдэглэнэ.

Пресс-конференци дээрэ презид[...] Насерай үгэһэн харюу

КАИР, августын 13. (ТАСС). Пресс-конференци үсэгэлдэр болоод, тэрээн дээрэ египетскэ правительствын мэдүүлгэ соносхогдоо. Һүүлээрнь журналистнуудай асуудалнуудта президент Насер харюу үгөө.

Суэцкэ каналаар суднануудай һаадгүйгөөр ябаха тухай асуудалда харюусахадаа, Насер иигэжэ хэлээ: каналаар суднануудай һаадгүйгөөр ябалгые Суэцкэ каналай компанишье, энэ компаниин директорнүүдэй соведшье хангадаггүй байһан юм. Египедэй правительство суднануудай һаадгүйгөөр ябалгые хангадаг гансахан лэ бүрин эрхэтэ организаци мүн болоно. Каналаар суднануудай һаадгүйгөөр ябалгые хангахаар хүсэд шиидэнги байһан тухайгаа Египет мэдүүлдэг байгаа, мэдүүлнэшье. Каналаар суднануудай ябалгые зогсоохо гэжэ хэншье һанаашалнагүй. Хэрбээ иимэ юумэ хэгдээ гээшэ һаа, дэлхэйн бүхы оронуудай интересүүдтэ түбэг ушаруулха байгаа.

Каналые хариин оронуудай зүгһөө ямараашье хинаха ябадалые Египет буруушаана гэжэ Насер онсолон тэмдэглээ. Колониализмын ёһо гуримые хамтаараа баадхаха зорилгоор баруун оронуудта мүнөө хэмжээнүүд абтажа байна. Суэцкэ каналаар суднануудай һаадгүйгөөр ябалгын найдамтай байха тухай асуудалаар хамаатай бүхы гүрэнүүдтэй хэлсээ хэхээр бидэ бэлэн байнабди гэжэ тэрэ хэлээ.

1955 ондо Суэцкэ каналай компани 34 миллион фунт олзо доход оруулһан байгаа. Зүгөөр, тэрэнэй миллион хахад фунтнь Египедтэ үгтэһэн байна гэжэ Насер хэлээ. Каналай национальна мэдэлдэ ороһоной һүүлээр бүхы доходынь египетскэ арадай аша туһада зорюулагдаха юм. Эдэ мүнгэн зөөри ордонгуудые барихын тулада бэшэ, харин египет арадай аша туһада зорюулагдаха гэжэ Насер хэлээ.

Бусад компанинуудые, тусхайлбал Дунда Востогтохи нефтяной компанинуудые, национальна мэдэлдээ абахые Египет һанаашална гү гэһэн асуудалда харюусахадаа, Насер иигэжэ мэдүүлээ: би эдэ компанинуудые национальна мэдэлдээ абаха тухай ухаан ойндоо хэзээдэшье оруулдаггүй байгааб. Арабска оронууд тухай хэлэхэ болоо һаа, иимэ юумэ хэлгэнь тэдэнэй правительствонуудай хэрэг болохо байна. Бидэнэр Багдатска хэлсээе шууд буруушаанабди. Энээн тух[...] хэ руунь шууд мэдүүлхэ б[...]

Өөртэнь эсэргүүгээр ба[...] нуудай хэдэ хэдэн хэм[...] абаад байһанай һүүлээр Е[...] руун зүгэй оронуудтай [...] холбоо байгуулжа шадаха[...] асуудалда харюусахадаа[...] иигэжэ хэлээ: баруун зүгэй[...] тай харилсаа холбоо ба[...] бидэнэр бэлэн байнабди. [...] рондын ямаршье асуудал[...] хэлгээр шиидхэгдэжэ бол[...] Харилсаа холбоотой байхы[...] шье хүсөө һаа, бидэнэр [...] холбоо барисаа байгуулха[...] байнабди.

Асуанска хаалта барилга[...] һомюлхо асуудалда [...] хадаа, урда тээнь акцинуу[...] тэ Суэцкэ каналһаа ородо[...] ход хаалта барилгада мү[...] рюулагдаха гэжэ Насер хэ[...]

Хэрбээ зэбсэгтэ добтолгы[...] байгаа һаа, Египет юу хэх[...] гэһэн асуудал табигдаһа[...] Өөрынгөө нэрэ хүндые [...] байдалые хамгаалан, шуһ[...] һүүлшын дуһалай адхарта[...] хэбди гэжэ Насер харюуса[...]

Египедэй правительство[...] Суэцкэ каналые шэнэдхэн[...] жа, тэрэниие гүнзэгы ба [...] гохо, тэрэшэлэн суднаар [...] улам һайжаруулха асууд[...] анхарал хандуулха хүсэлэн[...] баһа нэгэ ондоо асуудал[...] сахадаа президент Насер [...] налаар суднануудай ябаж[...] най түлөө абтадаг түлөөһ[...] дэй правительство ехэ бол[...] лэнтэй бэшэ гэжэ Насер н[...]

Египетскэ правительствы[...] гын ёһоор, конференци хэз[...] дажа болохо байнаб гэһэн [...] да Насер иигэжэ харюуса[...] шье зарлагдажа болохо б[...] рин, тэрэнэй болохо үдэрые[...] хоорондоо зүбшэжэ тогтоо[...]

«Каналые булимтаран а[...] жэ баруун зүгэй оронуу[...] дэг байна. Үнэндөө энэ к[...] пет арадһаа буляагдажа[...] һан аад, мүнөө хуулита э[...] саагдаба» гэжэ асуудалну[...] гэндэ харюу үгэхэдөө Насе[...]

Президентын үнгэргэһэн [...] конференцидэ журналистну[...] һонирхоһон, президент На[...] дүүлгые суглрагшад ехэ [...] тайгаар шагнаһан байна.

Английска лейбористска парти парламентын зас[...] зарлаха эрилтэ хэнэ

ЛОНДОН, августын 14. (ТАСС). Лейбористска партиин парламентска фракциин комитедэй заседани үсэгэлдэр болоо. Лондонско конференциин болохоһоо урид тус Суэцкэ асуудал зүбшөөн хэлсэхын тулада зунай каникулһаань бусаажа засе-дани хэхэ тухай правит[...] эрилтэ табиха гэжэ фракци[...] тет шиидхээ гээд Рейтер [...] мэдээсэнэ.

Редактор Д. Л. ЛОБО[...]

СССР-эй АРАДАЙ АЖАХЫЕ ҺЭРГЭЭН БОД[...] БА ХҮГЖӨӨХЭ ГҮРЭНЭЙ ДҮРБЭДЭХИ УРЬҺА[...]

1956 оной августын 5-да Москва городто боло[...] шүүбэринүүдэй 14-дэхи тиражай

ШАЛГАЛТЫН ТАБЛИЦА

Урьһаламжын разряд бүхэнэй серинүүд болон облигаци[...] удаадахи номернуудта шүүбэри тудаба:

Серинүүдэй №№	Облигацинуудай №№	Шүүбэриин хэмжээн (түхэригөөр)	Серинүүдэй №№	Облигацинуудай №№	Шүүбэриин хэмжээн (түхэригөөр)	Серинүүдэй №№	Облигацинуудай №№	Шүүбэриин хэмжээн (түхэригөөр)	Серинүүдэй №№	Облигацинуудай №№
060138	27*)	1 000	064467	26—50	200	069741	12*)	1 000	074900	[illegible]
160171	1—50	200	064498	38*)	1 000	069847	25*)	1 000	074940	[illegible]
060429	12*)	1 000	064622	32*)	1 000	070153	30*)	1 000	075022	[illegible]
060549	31*)	1 000	064627	1—50	200	070155	10*)	1 000	075068	[illegible]
060716	1—50	500	064657	03*)	1 000	070235	25*)	1 000	075144	[illegible]
060735	05*)	1 000	064884	1—50	200	070275	22*)	1 000	075377	[illegible]
061084	39*)	5 000	065122	38*)	1 000	070331	38*)	1 000	075503	[illegible]
061183	1—50	200	065246	16*)	1 000	070359	42*)	1 000	075769	[illegible]
061193	27*)	1 000	065749	26*)	1 000	070494	1—50	200	075815	[illegible]
061286	1—50	200	065800	12*)	1 000	070612	43*)	1 000	076152	[illegible]
061298	1—50	500	065888	41*)	5 000	070622	32*)	5 000	076154	[illegible]
061472	28*)	1 000	065924	18*)	1 000	070669	1—50	200	076174	[illegible]
061497	06*)	1 000	065943	06*)	1 000	070851	1—50	200	076192	[illegible]
061532	30*)	1 000	065950	1—50	500	070879	39*)	1 000	076207	[illegible]
061560	1—50	500	066304	35*)	1 000	070905	28*)	1 000	076408	[illegible]
061878	41*)	1 000	066360	41*)	1 000	070935	18*)	5 000	076514	[illegible]
061903	1—50	200	066367	1—50	200	071405	24*)	50 000	076543	[illegible]
061932	11*)	25 000	066477	1—50	500	071608	1—50	200	076596	[illegible]
062032	04*)	1 000	066507	11*)	1 000	071764	24*)	1 000	076704	[illegible]
062065	1—50	500	066570	22*)	1 000	072133	10*)	1 000	076901	[illegible]
062112	16*)	1 000	066732	1—50	500	072183	22*)	10 000	076998	[illegible]
062124	28*)	1 000	066972	27*)	1 000	072190	07*)	1 000	077185	[illegible]
062426	44*)	1 000	067154	12*)	1 000	072245	1—50	500	077579	[illegible]
062457	50*)	5 000	067223	33*)	1 000	072405	1—50	200	077648	[illegible]
062714	09*)	1 000	067281	44*)	1 000	072462	27*)	1 000	077786	[illegible]
062757	1—50	500	067445	1—50	200	072528	1—50	200	077997	[illegible]
062803	1—50	200	067568	1—50	500	072576	1—50	200	078027	[illegible]
062808	35*)	25 000	067850	1—50	200	072601	18*)	1 000	078059	[illegible]
062882	20*)	1 000	067853	07*)	1 000	072659	13*)	1 000	078112	[illegible]
063088	12*)	1 000	067896	1—50	500	072942	33*)	1 000	078175	[illegible]
063250	29*)	1 000	067911	1—50	200	073159	03*)	1 000	078346	[illegible]
063307	39*)	1 000	067921	45*)	1 000	073527	22*)	5 000	078478	[illegible]
063415	29*)	1 000	068050	48*)	1 000	073574	1—50	500	078736	[illegible]
063441	04*)	1 000	068203	01*)	1 000	073796	01*)	1 000	078742	[illegible]
063498	07*)	1 000	068283	35*)	5 000	073937	1—50	200	078818	[illegible]
063767	35*)	1 000	068517	35*)	10 000	073954	05*)	1 000	078859	[illegible]
063799	50*)	10 000	068781	12*)	1 000	074056	07*)	1 000	078956	[illegible]
063883	1—50	500	069044	04*)	1 000	074252	30*)	1 000	079097	[illegible]
063919	1—50	500	069563	1—50	500	074282	07*)	1 000	079384	[illegible]
064035	1—50	200	069564	1—50	500	074301	1—50	200	079567	[illegible]
064124	31*)	1 000	069648	09*)	1 000	074504	16*)	1 000	079802	[illegible]
064128	12*)	1 000	069651	39*)	5 000	074575	1—50	500	079803	[illegible]

Энэ сериин облигацинуудай нүгөө 49 номернуудта тус бүри 200 түх[...] шүүбэринүүд тудаа.

Шүүбэринүүдэй тираж үнгэргэх[...] түрүүлэгшэ—Москва городой ажалшадай [...] Московско районно Соведэй гүйсэдхэх[...] түрүүлэгшэ Г. Н.[...]

Комиссиин харюусалгата секретарь Л. А. В[...]

КНР-эй арадай хатар ба дуунай ансамбль Улан-Удэ ерэбэ

Августын 14-нэй үдэшэ. Улан-Удын түмэр замай вокзал... Эндэ Улан-Удэ городой олониитын хэдэн зуугаад түлөөлэгшэнэр Хитадай Арадай Республикын арадай хатар ба дуунай ансамблиин коллективые угтахаа суглараа. Гоё һайхан баглаа сэсэгүүдые бариһан хүнүүд хүндэтэ айлшадаа хүлеэн зогсобод.

22 час 20 минута... Наушки-Иркутск гэһэн маршрудаар ябадаг поезд вокзалай перрондо аалиханаар дүтэлэн тогтожо, оркестр угтамжын марш наадана. Бурядай газар дээрэ хүндэтэ айлшадай буужа эхилхэдэ, суглрагшад альга ташаба.

БМАССР-эй Культурын министр нүхэр Жалсабон ансамблиин эдир залуу артистнарые Бурят-Монголдо ерэһэнтэйнь дашарамдуулан амаршалаад, хэдэн мянган жэлэй түүхэтэй гайхамшагта искусстводаа шэнэ шэнэ амжалта туйлахыень хүсэбэ.

Ансамблиин хүтэлбэрилэгшэ нүхэр **Ша Тин**: — Хүндэтэ нүхэд! Бидэнэр Бурят-Монголой Автономно Советскэ Социалистическэ Республикын столица—Улан-Удэ ерэһэндээ ехээр баярланабди. Танай республикын олон зуун ажалшадта хитад арадай үмэнэһөө амар мэндэ хүргэхыемнай зүбшөөгыт,—гэжэ харюугайнгаа үгэ эхилнэ.

«Советскэ ба хитад арадуудай хоорондохи ахадүүгэй харилсаа холбоон улам бэхижэг. Советскэ ба хитад арадуудай соёл культура үшөө ехэ амжалтануудые туйлаг. Манай арадуудай эбдэршэгүй хани барисаан мандаха болтогой!»—гэһэн уряагаар нүхэр **Ша Тин** үгэеэ дүүргэбэ.

Хитад арадай залуушуулай хатар ба дуунай ансамбль 70 хүнһөө бүридэнэ. Эдэнэр Улан-Удын Ленинэй орденто ПВЗ-гэй Культурын ордон соо үсэгэлдэр түрүүшынгээ концерт харуулаа. Мүнөөдэр Хитадай Арадай Республикын арадай хатар ба дуунай ансамбль Бурят-Монголой оперо ба баледэй театр соо хоёрдохи концертээ харуулхань.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: вокзал дээрэхи уулзалга.

А. Мантаевай фото.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26 Телефоны редакции: редактора — 46-32, заместителя редактора — 32-74, отв. секретаря — 27-37 партийной жизни, сельского хозяйства — 47-59, пропаганды и перевод[...] культуры и быта, промышленности — 34-05, местной информации и писем — 24-74, корректорская — 32-67, бухгалтерия 37-32. Для междугородных переговоров — 16.

Н—00840. Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР Зак. №[...]